

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij
bisdom Antwerpen / september - oktober 2023

Geloven mag

BISSCHOP BONNY,
EEN BRUGGENBOUWER

WATER EN BROOD
VOOR ELKE SCHOOL-DAG

SAMENVOEGEN
VAN PAROCHIES

ONTMOETING
VERBINDT

Relevant - Nummer 4-5
TWEEMAANDELIJKS
september - oktober 2023

Afgiftekantoor 2099
Antwerpen X - P 914402
www.relevant-bisdomantwerpen.be

ISSN-nummer
2294-7620

> **Op de cover:** Op uitstap in Bokrijk schoven de priesters van Amandus Internationaal voor de grap even in de schoolbanken. In september wacht hun het echte werk. Lees meer op blz. 20.

INHOUD

Woord van de bisschop	3
Geloven mag	4
Beschamend is het als ik morgen niet jonger ben dan vandaag	10
Bruggenbouwer.	
Bisschop Bonny krijgt een eredoctoraat	12
Van uitnodiging tot engagement.	
Samenvoeging van parochies.....	14
Wereldjongerendagen	18
Dadisiniks.	
Buitenlandse priesters leren Nederlands	20
Vieren op school. Kansen en uitdagingen	21
Barokke influencers. Vier eeuwen later beïnvloeden ze ons nog steeds	22
Ontmoeting verbindt.	
Werelddag van de Migrant en Vluchteling	24
De ziel zingt. Maria doet iedereen zingen	25
In de kijker: familie de Bakker	26
De kiosk	27
Lerenslang: De pastorale top drie	30
Doorkijk: Water en brood voor elke dag	31
Jongerenkatern	32
Was jij erbij?	34
Het voorval	36

COLOFON

Relevant, het diocesane magazine van het bisdom Antwerpen, verschijnt tweemaandelijks. Verantwoordelijk uitgever is Nathalie Milio, Schoenmarkt 2, 2000 Antwerpen.

Hoofdredactie: Ilse Van Halst
Redactieraad: Steven De Schampelaere, Jonathan Wuyts, Nathalie Milio, Marc Philips, Saskia van den Kieboom, Lea Verstricht

Redactie: *Relevant*, Groenenborgerlaan 149, 2020 Antwerpen, 0474 655 943, relevant@bisdomantwerpen.be, www.relevant-bisdomantwerpen.be.

Abonnementen: Abonnementen *Relevant*, p/a Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen, 03 202 84 30, abonnementen.relevant@kerknet.be.

Een jaarabonnement kost 25 euro. Jongeren betalen 10 euro. Abonnees in het buitenland betalen 50 euro.

Een steunabonnement kost 50 euro.

Voor een los nummer betaal je 10 euro.

Abonneren kan op IBAN: BE45 7350 3165 1589, BIC: KREDBEBB van vzw Bisdom Antwerpen – *Relevant* met duidelijke vermelding van naam en adres voor wie het abonnement bestemd is.

© Thomas Bos

EEN NIEUW BEGIN

Belofte maakt schuld. In juli moest je je *Relevant* missen, nu verwennen we je met een extra dik nummer vol leesplezier. Rode draad van deze jaargang blijft de jeugd. Heel wat jongeren beleefden de voorbije vakantie topdagen tijdens de Wereldjongerendagen in Portugal. *Relevant* laat de thuisblijvers mee genieten en de deelnemers zoete herinneringen ophalen. De WJD reiken ons meteen het thema van het dossier aan: Geloven jongeren nog/terug? Hoe beleven ze hun geloof? Durven ze ervan te getuigen?

In ons Bijbels dossier heeft Filip Zutterman niet alleen oog voor de kwetsbaarheid van het jonge leven maar roept hij de jeugd ook op om te genieten. En leerkracht wiskunde Nick Vermeirsch getuigt hoe hij tussen bewijzen en formules op zoek gaat naar God.

Bij het begin van het schooljaar duiken we in het waarom en het hoe van de herwerkte brochure *Vieren op school* voor het katholieke onderwijsnet. En mogen de buitenlandse priesters in ons bisdom alvast de kelen smeren. Zij starten in Amandus Internationaal met een nieuw taaltraject.

Verder blikken we terug op het eredoctoraat dat onze bisschop begin juni uitgereikt kreeg aan de gerenommeerde Faculteit Katholieke Theologie in Bonn, waar hij werd gelauwerd als 'bruggenbouwer'. In zijn dankrede riep hij op om samen op weg te gaan, daar waar je leeft, midden de veelheid van culturen, omdat het de enige manier is om vooruitgang te boeken. Zo gaat de pastorale eenheid Immanuel alvast samen op weg met medemensen op de vlucht. Op 24 september vraagt de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling aandacht voor hun kwetsbare positie in onze samenleving.

Verder klaren we voor jou uit wat het samenvoegen van parochies inhoudt en wat dat de laatste jaren zo bespreekbaar maakt. We laten ons op sleeptouw nemen door influencers uit de barokperiode en ontdekken hoe aloude Marialiederen mensen met dementie aan het zingen brengen.

Veel leesplezier en een goede start,

Ilse Van Halst

SPIEGEL VAN HET LEVEN

Gedurende het jaar is de kring van onze kerkelijke gemeenschap meestal beperkt. Niet veel groter dan de maat van onze parochie of pastorale eenheid, van ons team of onze werkgroep. In de vakantie kan het even anders. De voorbije zomer stonden er in mijn agenda drie bijzondere weken: onze diocesane bedevaart naar Lourdes, een verblijf in de gemeenschap van Taizé en de Wereldjongerendagen in Lissabon. Voor die laatste bijeenkomst moest ik helaas op het laatste moment afzeggen wegens een medisch mankement. Via Kerknet en onze JJD-medewerkers kon ik wel volgen hoe de jongerendagen in Portugal verliepen.

Wat hebben Lourdes, Taizé en de Wereldjongerendagen met elkaar gemeen? Waarom doen ze goed, aan zowel jongeren als ouderen, zowel zieke als gezonde mensen, zowel overtuigde als zoekende gelovigen?

Een gevoel van vrijheid

Om te beginnen vallen ze alle drie in de vakantie. Niet omdat ze alle drie zo ontspannend zouden zijn, integendeel. Het zijn geen plezierreisjes: ze vragen wel wat inzet, soberheid en geduld. Wel omdat ze plaatsvinden in onze 'vrije tijd', buiten onze gewone werktijd. Omdat ze van ons terug 'vrije mensen' willen maken, tussen alle verplichtingen door. Trouwens, vandaag heeft geloven alles met die vrijheid te maken. De vrijheid om afstand te kunnen nemen van onze dagelijkse vreugde en zorg. De vrijheid om ons innerlijke zelf opnieuw een kans te geven. De vrijheid om God weer tot ons te laten spreken, zoals Hij het verkiest. Veel jongeren die deze zomer in Lourdes, Taizé of Lissabon waren, zullen dat herwonnen gevoel van vrijheid nog lang koesteren.

Wereldwijd

Vervolgens zijn het drie bijeenkomsten op grote schaal. De kleine kerkgemeenschap maakt even plaats voor het wereldwijde volk van God. Zijn er in de zomer dan nog geen massale gebeurtenissen genoeg? Bijna elk weekeinde heeft zijn eigen festival. Werchter, Tomorrowland, Sfinx, Pukkelpop ... noem maar op. Met velen samen zijn, doet deugd. En dat geldt ook voor wie gelooft. Trouwens, zo keek Jezus al vooruit naar de kerkgemeenschap. Hij zag de Kerk niet als een archipel van afzonderlijke eilanden, maar als een wereldwijde gemeenschap van broers en zussen, over alle grenzen van landen of culturen heen. Gelukkig zijn er plaatsen als Lourdes, Taizé of Lissabon waar die roeping van de Kerk

voelbaar en tastbaar is. Ze lopen vooruit op de toekomst die God voor ons heeft bereid.

Bonte mengeling

Ten slotte zijn het drie bonte verzamelingen. Je treft er mensen van alle rang en stand. Rijk of arm. Ziek of gezond. Geleerd of ongeletterd. Tevreden of triestig. Samen of alleen. Overtuigd of zoekend. Verliefd of verlaten. Spraakzaam of zwijgzaam. En juist die bonte mengeling maakt het gebeuren herkenbaar en echt. Het zou jammer zijn indien telkens maar één helft aanwezig was, zonder de andere helft. Dan zou het meer gaan lijken op een partijcongres of een clubvergadering dan op een kerkgemeenschap. Een Kerk waarin niet alles samenstroomt wat

het leven bij mensen teweegbrengt, schiet haar doel voorbij. En juist daarom zijn zulke grote gebeurtenissen zo belangrijk, omdat ieder zich er thuis kan voelen, op zijn of haar plek, langs de bochten van het leven. Samen houden we elkaar een spiegel voor van het leven, zoals God het ons heeft gegeven.

Met die mooie herinneringen kan ik het nieuwe pastorale werkjaar aanvangen. Dat hoop ik evenzeer voor de lezers van *Relevant*. Dat deze zomer niet enkel regen bracht, maar ook mooie ervaringen die goesting geven om er opnieuw in te vliegen, ieder op zijn of haar plek.

+ Johan Bonny

© Christa Damen

© Christa Damen

› 175 kaarsjes en oneindig veel meer mocht de Diocesane bedevaart van Antwerpen naar Onze-Lieve-Vrouw van Lourdes de voorbije zomer uitblazen. 175 omdat de bedevaart dit jaar voor de 175ste keer naar het Franse Mariaoord trok. Oneindig veel meer omdat talloze pelgrims, bij wie vele zieken, hun begeleiders en vrijwilligers nog veel meer kaarsjes brandden aan de grot, om Maria te danken, om troost en steun te vragen, om een gunst te vragen, om vergiffenis te vragen, om verdriet te verwerken of om te rouwen om het verlies van een dierbare ...

GELOVEN MAG

GELOVEN JONGEREN (NOG) (TERUG)?
HOE BELEVEN ZE HUN GELOOF? DURVEN ZE ERVAN TE GETUIGEN?
ZET HET HEN AAN TOT ENGAGEMENT?

JONGEREN EN GELOOF

Jongeren en geloof: niet altijd is het nog een vanzelfsprekende combinatie. Hoe geloof jongeren vandaag uitdaagt, verdeelt of net inspireert en verbindt, verduidelijken universiteitspastor Gert Van Langedonk, kersvers godsdienstleerkracht Anaïs Fayt en schooldirecteur Hamid Riffi van het Scheppersinstituut in Mechelen, elk vanuit hun dagelijkse beroepspraktijk.

Nathalie Milio

Dat een studentenpopulatie ontzettend divers is, ook wat hun (on)geloof betreft, weet universiteitspastor Gert Van Langedonk van 'Zomaar een dak', de pastorale dienst van de Universiteit Antwerpen, als geen ander. "Aan onze universiteit zie je goed dat de secularisatie in feite al voltrokken is. De meeste studenten zijn onwetend of ervan overtuigd dat religie niets voor hen is. De meerderheid identificeert zich ruwweg als christen of agnost, zonder evenwel te beseffen wat dat inhoudt. Een kleinere groep is vrijzinnig, atheïst, moslim, joods of protestant. Daarnaast is ook het boeddhisme, wat sommige studenten vrij associëren met mindfulness, sterk in opmars."

Onverschilligheid

Gert ondervindt dat de initiële afkeer van religie bij sommigen gestaag naar onverschilligheid

evolueerde. "Sinds mijn start in 1999 is dat een opvallende evolutie die meer kansen, maar ook uitdagingen met zich meebrengt", duidt Gert. "Jongeren groeien op met talloze prikkels en media zoals beeldmateriaal, fake news of chatGPT die de scepsis tegenover zowat alles en ook religie vaak alleen maar aanwakkeren. Bovendien ervaren heel wat jongeren het christendom vaak als een werk van fictie in plaats van waarheid. Een overlijden in de kring van een student geeft doorgaans wel aanleiding tot een geloofs- of zingevingsvraag die niet zelden geworteld is in de rationaliteit: bestaat God, is religie wel coherent, wat zijn de valkuilen van radicalisering en in wie moeten we (nog) geloven ...?"

Net daarom is Gert opgezet met 'Screensaver' dat pastoor Bart Paepen begin maart lanceerde. Het digitale

evangelisatieproject van de bisschoppelijk gedelegeerde oogt jong, verfrissend en is alvast een succes. Het benadert kerkelijke thema's vanuit films en Netflix-series met oog voor de ruimere, maatschappelijke en culturele context, weg van de traditionele paden. Daardoor spreekt het vooral een jonger publiek aan. Jongeren met wie universiteitspastor Gert dagelijks contact heeft en voor wie hij er ook daadwerkelijk probeert te zijn vanuit een open presentiebenadering.

Eigen tempo

"Hoewel de 'bedonderbaarheid van de pastor' altijd om het hoekje loert, laat ik de student altijd het tempo bepalen", legt Gert uit. "Ik ken geen student die met niks zit. Gebroken gezinssituaties, studiekeuzeproblemen, neerslachtigheid, depressie, pestgedrag, eenzaamheid, suïcide, armoede: alle thema's die een normale mens doorleeft, komen hier aan de universiteit aan bod. Pastoraat is voor mij een student als mens of vriend zien, niet als een probleem. Gelukkig sta ik er niet alleen voor en kan ik rekenen op een deeltijdse collega die mij ondersteunt voor de katholieke eredienst, een collega voor de moslims en een voor de vrijzinnigheid."

Eigen

Geregeld organiseert 'Zomaar een dak' verbredende zin- en geloofsactiviteiten voor studenten zoals een kerstfeest, twee abdijweekends gedurende het academiejaar in Maredsous, Zevenkerken, Orval, Westmalle, Postel of Meersel-Dreef, maar ook zo'n dertigtal vieringen in de kapel, een nocturne in de kathedraal, een tempeltocht en sinds kort ook een boeiende lezingenreeks over geloof en gender, liefde en geloof, seksualiteit en religie. "We zoeken daarbij nooit de controverse op, brengen studenten met verschillende overtuigingen samen en geven hun de kans om in die verscheidenheid gewoon zichzelf te zijn", aldus Gert. Hij geeft toe dat bij studentenpastoraat al gauw het risico van de comfortzone loert. "Jezelf voortdurend uitdagen is daarom een must, anders riskeer je al snel achter te lopen. Ik observeer studenten overigens graag in hun natuurlijke habitat: overdag in de wandelgangen van de universiteit en 's nachts op café. Dat zijn doorgaans ook de beste settings voor een diepgravend gesprek."

"Tegelijk toch is het ook zo dat pastoraat vandaag een voortdurende afweging vergt: met wie kan ik op weg gaan en in wie investeer ik?", vervolgt Gert. "Matteüs 10, 7-14 is daarin mijn leidraad: 'Als men u ergens niet ontvangt en niet naar uw woorden luistert, verlaat dan dat huis of die stad en schudt het stof van uw voeten.' En stap vooral verder."

Troef uitspelen

Dankzij haar geloof een zaadje planten bij haar leerlingen, daar is het herbeginnde godsdienstleerkracht Anaïs Fayt vooral om te doen. Na een korte carrière in het onderwijs en negen jaar als coördinator van IJD Vlaanderen, koos ze er sinds januari bewust voor om in het kleinschaligere Sint-Michielscollege in Schoten aan de slag te gaan. "Het gemeenschapsaspect, samen met je collega-leerkrachten een team vormen, jongeren nabij zijn en van mijn geloof getuigenis afleggen, het trok me sterk aan. Op de school waar ik lesgeef, is er behoorlijk wat diversiteit, ook in religie. In mijn lessen probeer ik die troef waar mogelijk ook aan bod te laten komen. Zo vertelde een Grieks-orthodoxe leerling uit een van mijn klassen al klassikaal over haar tradities en gebruiken en herkende ze meteen een afbeelding uit ons handboek *Adem*. Op die manier doe ik recht aan de idee van eenheid in verscheidenheid en breng ik de wereld ook binnen in de klas." ▶

▶ Hamid Riffi: "Zelf ben ik gelovig en bid ik tijdens de ramadan vijf keer per dag. Voor mij is dat een moment van rust en bezinning en een deel van mijn identiteit. Die ervaring van rust en bezinning wil ik delen met en doorgeven aan mijn leerlingen."

▶ De kracht zit in de eenvoud en de vreugde. Elke vierde donderdag van de maand organiseren IJD Antwerpen, Zomaar een dak (UA), lDee (Thomas More) en Student en Engagement (KDG) een jongerenavond in de Ignatiuskapel in Antwerpen.

▶ Anaïs Fayt: "Wat ik bijzonder mooi vind aan deze generatie is het fundamentele basisrespect en de tolerantie die jongeren voor elkaar opbrengen, ongeacht overtuiging, religie of seksuele geaardheid."

Als er al een evolutie in geloofsbelevenis te bespeuren valt, dan merkt Anaïs vooral dat de aanvankelijke onverschilligheid wijkt voor oprechte interesse en nieuwsgierigheid. En dat is volgens haar goud waard. “Jongeren ervaren een loodzware groepsdruk en moeten vaak opboksen tegen heel wat verwachtingen en vooroordelen: de school, vrienden die erg belangrijk zijn, maar ook de thuis- en gezinssituatie die niet altijd eenvoudig is. Faalangst, stress, het evenwicht tussen draagkracht en -last en kwetsbaarheid zijn een behoorlijke uitdaging voor leerlingen vandaag. Toch staan jongeren ook verrassend hoopvol in het leven en dromen ze van een partner voor het leven, kinderen en een mooie toekomst.”

Verademing

Ze koppelde er onlangs een leuke schrijfopdracht aan. “Ik vroeg mijn leerlingen een brief te richten aan de bisschop waarin ze het hebben over hun levenskeuzes en engagement, maar hem evengoed om huwelijksadvies vragen. Die ontwepende curiositeit is fijn. In mijn lessen gaat het er soms ook best kritisch aan toe, vooral dan als religie naast wetenschap wordt gezet. Wat ik bijzonder mooi vind aan deze generatie is het fundamentele basisrespect en de tolerantie die jongeren voor elkaar opbrengen, ongeacht overtuiging, religie of seksuele geaardheid. Zelfexpressie is zowat het hoogste goed en de normaalste zaak van de wereld. Dat lag bij ons anders, maar ervaar ik nu toch vooral als een verademing.”

Voor Anaïs is het een voorrecht om haar leerlingen te mogen begeleiden op hun zoektocht en te benadrukken dat God je graag ziet zoals je bent en niets liever wil dan dat je gelukkig bent en ten volle jezelf kan zijn. “Leven is altijd samenleven, je bent geen eiland. Dat is een wezenlijk cadeau of uitdaging waar we niet onderuit kunnen. Godsdienst geven is vandaag geen evidentie. Ook ik ploeter met momenten. Net omdat ik gelovig ben, kan ik dat aan. Zolang je vertrekt vanuit de leefwereld van jongeren en daarin het geloof op een authentieke manier binnenbrengt, ben je aan het zaaien en is God aan het werk. Die levenslessen werken in hun latere leven veelal onbewust door”, besluit ze overtuigd.

Identiteit en religie

Voor hij in september vorig jaar aantrad als directeur van het Scheppersinstituut

in Mechelen, de eerste directeur van een katholieke school met een islamitische achtergrond, was Hamid Riffi op diezelfde school aan de slag als leerkracht wiskunde, biologie en chemie, graadcoördinator van de eerste graad en vervolgens ook als adjunct-directeur. “Uit die periode leerde ik vooral dat de groei naar jongvolwassenheid soms gepaard gaat met worsteling met en vormgeving van de eigen identiteit, maar ook soms met religie en welke plek leerlingen die in hun leven geven”, blikt Hamid terug. “Met geloofs- of zingevingsvragen komen jongeren doorgaans eerder bij de vakleerkracht dan bij mij terecht. Als adjunct nam ik ook orde en tucht op school voor rekening. Vooral ouders van leerlingen met een islamitische achtergrond contacteerden me toen vanuit een praktische, religieuze bezorgdheid tijdens bijvoorbeeld schooluitstappen. Daaruit haal ik het voordeel van mijn roots: de drempel is vaak lager.”

Als een zaadje

“Naast katholieken en moslims telt onze school ook Chaldeeërs, Oost-Europese leerlingen, zwart-Afrikaanse christenen en Tsjetsjenen”, somt Hamid op. “Joodse leerlingen hebben we niet. In onze school is er begrip voor de feestdagen van de andere geloofsgemeenschappen, maar zetten we daar niet bewust op in. Vanuit ons opvoedingsproject vinden we het belangrijker dat leerlingen deel uitmaken van een familie en de levensvisie van monseigneur Scheppers uitdragen. Universele waarden zoals solidariteit en naastenliefde zijn daarin vaste pijlers die we als een zaadje bij ons leerlingen planten.”

Delen en doorgeven

Hij vervolgt: “Aan het begin van de startviering vertelde ik zo al het verhaal van de eerste moslims die vluchtten naar Abessinië, het huidige Ethiopië. Op die plek woonden ook christenen. Als leerlingen dat verhaal horen, merken ze vanzelf dat ze religieus niet zo sterk van elkaar verschillen. Het scheidt telkens een band. Zelf ben ik gelovig en bid ik tijdens de ramadan vijf keer per dag. Voor mij is dat een moment van rust en bezinning en een deel van mijn identiteit. Die ervaring van rust en bezinning wil ik delen met en doorgeven aan mijn leerlingen, ongeacht hun geloof, ook als ze door woeliger tijden gaan en daarover met mij in gesprek gaan.”

LICHAAM EN VERSTAND. WOORD EN RITUELEN

Sander Vloebergs (30) is onderzoeker in de theologie, choreograaf en docent middeleeuwse kunstgeschiedenis aan LUCA School of Arts. Wat was er eerst, de theologie of de dans? “Theologie”, antwoordt hij zonder twijfelen. “Het is als een missie. Ik wist dat ik dat moest doen. Het is iets in mij dat duidelijk resoneert. Sinds mijn kleutertijd was ik al geïntimideerd door de verhalen waarin het mysterie aan bod komt. Samen met mijn logopedist las ik Harry Potter of Griekse mythologie. Dieperliggende lagen werden aangeboord. Oeroude beelden kunnen iets losmaken, zonder dat we begrijpen waarom.”

ONZE MANIER VAN LEVEN IS TOCH GOED?

“Mijn kleinkind zal zijn eerste communie niet doen. Ik heb mijn zoon gevraagd waarom niet. Hij wist niet goed wat te antwoorden. Ik vrees dat mijn schoondochter het niet wil. Het doet me pijn. Ik heb mijn kinderen gelovig opgevoed, maar ze doen er niets mee. Al gingen ze vroeger best graag mee naar de kerk. Ik heb niet de indruk dat ik ze ooit heb moeten dwingen. Nu komen ze er nooit meer. En ja, dat vind ik erg.”

Pijn

Het is een van de vele getuigenissen die ik de voorbije jaren hoorde. De pijn die ouders en grootouders ervaren omdat het geloof dat ze hebben trachten door te geven, niet echt is geland bij hun kinderen. Ondanks de pogingen die ze hebben gedaan.

Het is moeilijk om een precieze oorzaak aan te wijzen. Feit is dat geloof moeilijk door te geven is in een pluriforme samenleving. Werd het geloof slechts enkele decennia geleden in onze contreien door niemand in vraag gesteld, inmiddels is dat in sneltempo veranderd. Lange tijd leefden we in een samenleving waarin het katholieke geloof de enige weg, waarheid en leven was. En kwamen er onderweg andere waarheden bij – denk aan de

Zijn masterthesis was een vergelijkende studie tussen het Johannesevangelie en Alice in Wonderland. Sander werd 'ontdekt' door professor Rob Faesen, hoogleraar aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen aan de KU Leuven. "Wat jij doet is mystiek", zei die. En zo begon Sander aan een doctoraat. Momenteel onderzoekt hij de relatie tussen mystiek en hedendaagse spiritualiteit (bijvoorbeeld in het onderwijs) en liturgische dans.

En de choreografie? Die begon met gymnastieklessen. "Het lichaamsbewustzijn is mee getraind met mijn verstand. De hedendaagse dans kwam later, pas op mijn achttiende. Maar via 'Faculty Stars', dat op zoek gaat naar artistiek talent op de universiteit, heb ik me de dans toegeëigend. Ik ging houden van de combinatie van lichaam en verstand, van dans en theologie."

Omdat het moest

Sander komt niet uit een gelovig gezin, maar begon, zoals gezegd, de Bijbel te lezen 'omdat het moest'. Het mystieke was de sleutel. Hij zoekt de tradities op waaruit de dansers hun ervaring putten, bijvoorbeeld het sjamanisme. "Rituelen zetten je compleet in de beleving. Er komen bestaansdimensies tevoorschijn die in de intellectuele arbeid opgesloten blijven. Het zou goed zijn als ritueelbegeleiders en de Kerk elkaar gaan kruisen."

Als een schaakspel

Sander wil graag werken binnen de Kerk als een structuur om zich te kunnen verankeren. Hij hoopt dat we liturgie terug gaan waarderen op zo'n manier dat alle theatrale elementen opnieuw op de voorgrond mogen staan. Hij ziet mensen vooral gevangen in te veel woord, de ervaring en de zintuigen zijn verder weg. "Onze liturgie is niet zo lichamelijk als we willen geloven", klinkt het overtuigend. De meeste voorbereiding voor zijn performances gebeurt al mediterend. Hij ervaart het als een schaakspel met zijn verstand, dat moet vertragen om op het ritme van het lichaam te komen en te ervaren wat er allemaal door het lichaam gaat. "Je hebt een voedingsbodem en een vocabularium nodig, je kan niet vanuit het niets beginnen te exploreren. We moeten de westerse kennis niet ontkennen, maar integreren in wat we verloren hebben." (Lea Verstricht)

verzuilde samenleving waarin ook socialistische en liberale stemmen konden klinken, de katholieke zuil was lang de grootste in Vlaanderen. Het hele leven speelde zich af in een katholieke sfeer: verenigingsleven, politiek, het parochieleven, het onderwijs en de vakbond. Die katholieke zuil hield lang stand, maar lijkt vandaag grotendeels verbrokken ... Verenigingen en middenveldorganisaties gelinkt aan de katholieke zuil worstelen sterk met hun identiteit. Kunnen ze zich nog vinden in die katholieke identiteit? Willen ze dat nog wel? En zo ja, hoe dan?

En dat is wat ouders en grootouders ondervinden bij de gelovige opvoeding van kinderen en kleinkinderen. Het katholieke geloof is slechts een van de vele 'waarheden' waarmee die kinderen en kleinkinderen in aanraking komen. Daarbij komt nog dat mensen zich vandaag niet graag meer vastpinnen op één mogelijkheid, maar juist alle opties willen openhouden.

Geen zwart-witverhaal

Bij grootouders en ouders kan de pijn erg diep zitten. Alles wat zij zo belangrijk vinden, lijkt weg te zijn. Toch is de realiteit genuanceerder. Geloof is er zeker wel, maar niet meer zo vanzelfsprekend en tastbaar als ze zelf hebben gekend. Geloof wordt door ouders en grootouders het liefst doorgegeven als een geheel, één groot geschenk. Het wordt ontvangen in kleine stukjes, als vele kleine cadeautjes. En

ook al is er pijn en verdriet om wat niet meer is, daarin schuilen ook prachtige kansen.

Dat is trouwens niet enkel zo bij Vlamingen. Ook bij katholieken met een migratieachtergrond wordt het steeds moeilijker om geloof als een geheel door te geven. Zo vertelde een Poolse vrouw laatst dat ze het zo jammer vindt dat haar nichtje niet meer naar de kerk gaat. Nooit meer. Een andere Poolse mama vertelde dat haar dochter islamitisch is geworden en is gehuwd met een Marokkaanse man. Het deed de vrouw pijn haar dochter te zien met een hoofddoek.

Aan de slag

'Onze manier van leven is toch goed?' Die vraag wordt vaak opgeworpen wanneer het gaat over het niet kunnen doorgeven van

geloof. Ouders en grootouders voelen het soms als een afwijzing wanneer kinderen en kleinkinderen niet langer naar de kerk gaan. Het is hun zo dierbaar dat het pijn doet als kinderen dat geloof niet meedragen om het op hun beurt door te geven. En die pijn mag er zijn. Je mag het jammer vinden dat de dingen anders zijn vandaag dan vroeger. Er mag over gesproken worden, zonder meteen antwoorden of oplossingen te zoeken. Binnen mijn functie als stafmedewerker Gezinspastoraal bots ik geregeld op de nood om met die thematiek aan de slag te gaan. Het is zoeken naar de beste optie: een gespreksgroep, een lezing met uitwisseling achteraf of een mogelijkheid om individueel in gesprek te gaan, maar er wordt aan gewerkt. Wordt vervolgd. (Saskia van den Kieboom)

TIJD EN RUIMTE OM VOOR GOD TE STAAN

Anton Milh (30) studeerde theologie aan de KU Leuven. Tijdens zijn studie dook hij voor zijn masterthesis in de archieven van de paters dominicanen in Leuven. Daar leerde hij een warme gemeenschap kennen. Het apostolische karakter, de nabijheid bij mensen en de intellectuele component spraken Anton sterk aan. In 2018 trad hij in bij de orde, in december 2022 werd hij tot priester gewijd. Nu maakt hij deel uit van de internationale dominicanengemeenschap in Antwerpen. Die geeft een nieuw elan in en rond de Sint-Pauluskerk.

Het bloed kruipt ...

“Mijn verhaal is niet rechtlijnig,” begint Anton, “maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Op bepaalde momenten in mijn leven hield ik wat afstand van wat ik in mijn gelovige gezin had meegekregen, maar het kwam altijd heftiger terug dan ik het had achtergelaten. Ik heb al heel mijn leven het gevoel dat God me als een zorgende aanwezigheid omringt. Al de stappen in mijn leven en mijn religieuze leven zijn natuurlijke ontplooiingen op de weg waarop God me met zachte hand leidt.”

Het dominicaanse leven geeft hem tijd en ruimte om elke dag voor God te gaan staan. En dat vindt Anton belangrijk. Enerzijds

voor de roeping van nabijheid bij mensen. “Contemplatie en de vruchten van die contemplatie doorgeven aan mensen, dat wil zeggen, mensen in ups en downs bijstaan met woorden die kracht geven.” Anderzijds werkt het ook omgekeerd: wat je krijgt in het contact met mensen neem je terug mee in de contemplatie. Het is een circulaire beweging waarvoor in het gebed van de gemeenschap voldoende ruimte wordt vrijgemaakt.

In de gemeenschap is hij verantwoordelijk voor de gezamenlijke intellectuele dimensie. Hij vat dat vooral op als een reflectie op het pastorale werk en de vragen die daar zijn blijven hangen. Het past binnen hun traditie. “Vroeger was hier een sterke leerplaats voor broeders van heel Europa. Ook de

parochianen hebben dat ontdekt en begonnen met het Studium Generale (ateliers om het geloof te verdiepen op basis van grondige studie, kritische reflectie en open debat). Het is een formule die duidelijk aanslaat, ook jongeren komen erop af. Mensen willen uitgedaagd worden en zijn blij met inhoud.”

Oefenplaats

Dat hij nu in een internationale gemeenschap leeft, vindt Anton boeiend. “We hebben elkaar niet gekozen,” bedenkt hij, “we waren voordien geen vrienden, maar er is iets dat je samenbrengt over generaties en culturen heen.” Hij merkt een enorm aanpassingsvermogen bij zijn broeders uit India en Congo, zowel wat de taal betreft als het culturele en menselijke. “Ze stellen dingen in vraag die voor ons vanzelfsprekend zijn. Op die manier word je geconfronteerd met jezelf en je eigen culturele aannames. Dit soort gemeenschap is wat een grootstad nodig heeft, omdat we op microniveau beleven wat de stad op macroniveau is. Met enkel Vlaamse mannen zouden we niet zoveel segmenten van de samenleving kunnen raken. Zie het als een oefenplaats voor het diverse samenleven.”

Hij krijgt zelden negatieve reacties van leeftijdsgenoten. Bij jonge mensen merkt hij vaak een fascinatie, een ruimdenkendheid en onbevangenheid. “Spreek jongeren gerust aan over waarin ze geloven. Wie weet wat komen we dan te weten.” (LV)

KERKTOERISTEN OP INSTAGRAM

“Ik wil jongeren dichter bij de Kerk brengen. Ik dacht bij mezelf: ze komen niet meer naar de kerk, maar ze zitten wel voortdurend op sociale media. Waarom de kerken dan niet tot bij hen brengen via die weg?”, aldus Bram (16), een gelovige tiener en deelnemer aan de Wereldjongerendagen met IJD. En dus richtte hij de Instagrampagina ‘De Kerktoeristen’ op, waarop hij geregeld foto’s van kerken post, zowel van de binnen- als de buitenkant, mét allerlei informatie over het gebouw.

Nieuwsgierig

“Ik bezoek wekelijks kerkgebouwen omdat ik zelf elke zondag ook minstens één eucharistie dien als misdienaar”, vertelt Bram. “Wanneer ik vrij ben, neem ik de bus of de trein en bezoek ik een kerk die ik nog niet gezien heb. Behalve de motivatie om leeftijdsgenoten te verbinden met de Kerk, ben ik ook zelf nieuwsgierig om nieuwe kerken te

ontdekken.” Hij vervolgt: “Van alle kerken die ik in België al bezocht, vind ik die van Beerse het mooist. Het kleurenpalet van rood en wit is prachtig. Het doet me sterk denken aan Duitse kerken.” En de mooiste kerk ter wereld? “Dat is ongetwijfeld de basiliek Sagrada Familia in Barcelona. Ze staat wel niet op mijn Instagrampagina, omdat ik daar toen nog niet mee gestart was. Ik zal nog eens moeten terugkeren naar Barcelona ...”

Wonderen

Tijdens zijn bezoeken heeft Bram vooral aandacht voor de architectuur van de kerkgebouwen. “Ik bewonder hoe mooi de architectuur kan zijn. Ik let ook op de kleuren, zoals in de kerk van Beerse of de centrumkerk in Lommel, zoals in de muurschilderijen op de zijbeuken”, legt de tiener uit. “Een kerk is een plaats van aanbidding, maar ze is veel meer dan dat. Ze is ook een plek van

SCROLLEN NAAR RELIGIEUZE DIVERSITEIT

“Samenwerken met jongeren die openstaan voor religie op diverse manieren is de toekomst. In je eigen geloofswereld blijven hangen is niet de weg vooruit. Je moet naar buiten treden. Niet alleen om te evangeliseren, maar ook en vooral om te luisteren naar die diverse wereld. Jongeren willen de wereld ontdekken en staan erg open voor ontmoetingen”, ervaart Nick Hannes, jongerenpastor in Turnhout.

Internationalisering

De pastorale eenheid Clara van Assisi (Turnhout, Oud-Turnhout) telt enkele Afrikaanse priesters en Afrikaanse, Filipijnse, Poolse en sinds kort Kosovaars-Albanese katholieke gemeenschappen. “Vanuit die internationalisering bouwen we bewust onze oecumenische contacten uit,” zegt Dirk Godecharle, coördinator

architecturale wonderen en een plek van ontmoeting. In elke kerk waar ik kwam, ontmoette ik al interessante mensen.”

Honger naar meer

Bram bezocht al een vijftigtal kerken in ons land en een twintigtal in het buitenland, toch is zijn honger nog niet gestild. “De Sint-Pietersbasiliek in Vaticaanstad, de Christ Cathedral in Garden Grove in California en de Mariabasiliek in het Duitse Kevelaer staan hoog op mijn lijstje om aan mijn pagina toe te voegen. Binnen de landsgrenzen prijken de collegiale kerk Saint-Ursmier in Lobbes in de Sembervallei en de Notre-Dame van Doornik bovenaan.” (Jonathan Wuyts)

**Nieuwsgierig geworden?
Op de Instagrampagina
‘Kerktoeristen’ lees je meer.**

van de pastorale eenheid, “met de protestantse Kerk in Turnhout en de laatste jaren ook met de bloeiende Roemeens-orthodoxe parochie Sint-Georgios en met de vele evangelische en pinkstergemeenschappen die in de stad als paddenstoelen uit de grond schieten. Er wonen vandaag in Turnhout ongetwijfeld meer mensen christelijke kerkdiensten bij dan tien jaar geleden. De Vlaamse katholieken zijn slechts een minderheid van die christenen.”

Hoop

Tegelijk kiest de pastorale eenheid resoluut voor een open interreligieuze dialoog met de vele moslims in de stad. “Een dialoog waarin we elkaar beter leren kennen en waarderen, en waarin we elkaar als gelovigen inspireren”, omschrijft Dirk het. Daarom startte de pastorale eenheid dialoogsessies tussen christenen en moslims op. Een eerste sessie, op 16 december vorig jaar, handelde over ‘Maria in de Bijbel en in de Koran’, als een belangrijke inspirerende vrouw voor christenen en moslims. Een tweede sessie op 25 maart over vasten in de Bijbel en de Koran werd afgerond met een gezamenlijke iftarmaal-tijd. Meer dan honderd aanwezigen, bij wie ongeveer evenveel christenen als moslims en heel wat jongeren, tekenden present. “Dat doet hopen voor de toekomst van onze samenleving”, aldus een enthousiaste coördinator.

Scrollen

“Mocht ik als jongerenpastor enkel activiteiten organiseren of ondersteunen die ons iets leren over de katholieke Kerk, dan zou dat voor jongeren een erg eentonige ervaring zijn”, vervolgt Nick. “Vandaag worden we uitgedaagd om vanuit onze christelijke identiteit de rijkdom van meerdere religies te ervaren. Jongeren leven in een scrolcultuur. Neem TikTok, SnapChat of Facebook als voorbeeld. Tientallen

of zelfs honderden beelden van de hele wereld tuimelen hun leefwereld binnen. En van die vele beelden en video's duiden ze er sommige als favoriet aan. En dan nog veranderen hun favoriete sociale mediakanalen geregeld.”

Muziek in de oren

“Is het niet ontzettend mooi dat jongeren die diversiteit opzoeken”, vraagt hij. Daarom is hij uitermate verheugd dat de stem van samenwerking met andere religies steeds vaker klinkt. “Op een activiteit over ‘Maria in de Bijbel en de Koran’ sprak ik met enkele islamitische jongeren. Ze waren enthousiast om samen met christelijke jongeren een activiteit op touw te kunnen zetten, zodat we elkaar beter kunnen leren kennen.”

Dat klinkt Nick als muziek in de oren. “Hoe mooi zou het zijn om samen met jongeren uit verschillende religies een jeugdspel te spelen en nadien met elkaar in dialoog te gaan tijdens een creatieve workshop?”, droomt hij luidop. “We moeten leren om als gelovigen samen te werken. Niet enkel in de verschillende Kerken waar we ons goed kunnen voelen, maar ook met andere religies. Samen kunnen we een open Kerk zijn die bereid is om diverse contacten te leggen. Dat geeft jongeren meer vertrouwen en vrijheid om die plaatsen te verkennen. Ik hoop dankzij zo'n divers en open aanbod ook meer jongeren te inspireren en te enthousiasmeren, om via een christelijke identiteit open te staan voor andere religies. Dat is de weg om in vrede en openheid met elkaar te leren leven. Want dan zijn verschillende meningen en opvattingen geen discussie, maar worden ze een rijkdom. Gelovig zijn wordt op die manier geen taboe van wat wel en niet mag, maar een onuitputtelijke bron van inspiratie die je in alle liefde kan en mag omarmen.” (Nick Hannes/Dirk Godecharle/IVH)

BESCHAMEND IS HET ALS IK MORGEN NIET JONGER BEN DAN VANDAAG

KINDEREN EN JONGEREN IN DE BIJBEL

➤ *Wees sterk en moedig, wees niet bang, want de Heer uw God trekt zelf met u mee, moedigt Deuteronomium jongeren aan.*

Met de uitnodiging “Laat de kinderen tot Mij komen”, deed Jezus een voor zijn tijd en cultuur controversiële uitspraak. Toch past ze in de traditie die doorheen de Bijbel naar voren komt en die spreekt van bemoediging én kwetsbaarheid van het jonge leven.

Filip Zutterman

Sjema! Hoor! Besef! Neem het goed in je op!

Dat wil ik als een stevig kader neerzetten. De Bijbel plaatst namelijk elke mens – jou, mij, en dus ook elke jongere – in een Godsrelatie. Hij roept ons allen op. Dat relationele kader is er evenwel geen zoals we dat in de samenleving kennen, in de zin van: ‘Dit zijn de regels. Dit zijn de afspraken en de grenzen.’ In het Bijbelse kader gaat het om een relatie die wordt aangeboden. God, ik en jij. Hebben we iets met elkaar? De Bijbelse verhalen sporen elke mens aan, en zeker ook jongeren, om vanuit die relatie te leven. De schrijver van Psalm 23 is op dat vlak erg duidelijk. Hij begint met een voorstelling van God en een onschuldig lijkend wereldbeeld.

*“De Heer is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.
Hij laat mij in grazige weiden rusten.
Hij voert mij naar vredig water,
daar geeft Hij mij nieuwe kracht.”*

Maar in een volgend vers wordt alles plots erg persoonlijk. God verandert van een vrijblijvende aanwezigheid in een relationele ervaring.

*“Al moet ik door dalen van duisternis en dood,
ik ben voor geen onheil bang, want U bent bij mij.”*

Voor een gelovige die de Bijbel tot oriëntatie neemt, is dat vertrouwen de essentie:

*“Hij dekt je toe met zijn vleugels,
onder zijn veren mag je schuilen,
als een schild staat zijn trouw
om je heen” (Ps 91, 4).*

Ik durf me aansluiten bij een nog stevigere uitspraak van Timothy Radcliffe, de vroegere magister-generaal van de orde van de dominicanen. Zijn ervaring suggereert ook die relatie: “Er is een diepere vreugde in mij, dan de blijheid en de droefheid die de dag me geeft.”

God werkt dus als een soort geruststelling. Vertrekkende van dit kader, dat ons uitnodigt te geloven dat God elke mens en elk leven bemint, kan ik ook een pedagogische bezorgdheid plaatsen. Maakt niet elke ouder zich zorgen dat zijn kinderen iets ergs overkomt? En toch horen we in de Bijbel ook aansporingen voor de jeugd die daar wat lijken tegenin te gaan. Bijvoorbeeld:

“Wees sterk en moedig, wees niet bang en heb geen schrik voor hen, want de Heer uw God trekt zelf met u mee: Hij laat u nooit alleen, Hij laat u niet in de steek” (Dt 31, 6).

En specifiek voor jongeren:

“Hoe houdt een jong mens zich vrij van schuld? Door naar uw Woord zijn leven te richten” (Ps 119, 9).

Of nog:

“Eer je schepper zo lang je nog jong bent, voordat de kwade dagen komen en de jaren dat je zegt: ‘Het bevalt me niet meer.’” (Pr 12, 1).

Wees jong en geniet ervan

Onlangs volgde ik op televisie een reportage over jongeren die uitgaan. Stuk voor stuk werden ze door hun ouders gewezen op de regels en de grenzen: “Dit niet, dat wel. Dat moet, en zo laat thuis!” Ik besef wel dat het de angst en de bezorgdheid zijn die door de ouders spreken. Maar het staat in schril contrast met een Bijbelcitaat als:

“Jongeman, geniet van je jeugd en neem het ervan zo lang je nog jong bent. Doe wat je hart je ingeeft en naar je eigen visie” (Pr 11, 9).

Waarom is het zo moeilijk om aan jongeren te zeggen: ga maar en geniet ervan!? Want misschien is God wel ieders medestander. Het vers gaat namelijk verder: “Maar besef dat God je over alles rekenschap vraagt.” Dat klinkt misschien enigszins moraliserend, maar het vermelde televisieprogramma liet ook verstaan dat jongeren zich veilig voelen en zich gedragen naar die moraal.

Kortom, jongeren richten zich op genieten, maar kennen hun grenzen wel. Of misschien juist: ouders hoeven hun angsten niet steeds te verwoorden. Hun zorg is immers gegrift in het hart van hun kinderen. Jammer genoeg blijft het verleidelijk om grenzen te

overschrijden. Toch koerst de Bijbel op vertrouwen. Doen dus: genieten van je jonge leven zoals *Prediker* het uitroept in genoemd citaat.

Niet naïef zijn

Het leven kent echter ook een keerzijde. Ook die is de Bijbel niet vreemd. In situaties waarin de ene mens lijdt en de ander niet omziet, spreekt God duidelijke taal. Zo zegt Hij uitdrukkelijk tot Mozes:

“De jammerklacht van de Israëlieten is tot Mij doorgedrongen en Ik heb gezien hoe wreed de Egyptenaren hen onderdrukken. Daarom stuur Ik jou nu naar de farao: jij moet mijn volk, de Israëlieten, uit Egypte wegleiden” (Ex 3, 9-10).

Tegen alle horen zien en zwijgen in, klinkt God als een rechtstreeks appel: ‘Ik spreek jou aan!’

Bij Jesaja klinkt dat besef van fragiliteit van het leven nog intiemer, wanneer het jongeren betreft. Het vers is beschrijvend van aard:

“Ook wie jong, is, wordt moe en raakt uitgeput, en jongeren kunnen zeker bezwijken” (Js 40, 30).

Maar wat hen betreft gaat God tot het uiterste wanneer ze dreigen weg te glijden in het leven. Dan is zelfs spreken niet genoeg. Meerdere verhalen in de Bijbel getuigen bijzonder realistisch over de kwetsbaarheid van het jonge leven. Zelfs de dood is bij jongeren nooit ver weg, vooral wanneer het hen niet lukt om de stap naar de volwassenheid te zetten. Denk aan de verhalen over de dochter van Jairus (de naam betekent niet toevallig ‘God geeft leven’) in Lucas 8, 41vv, of van de dode jonge man in Naïn die door Jezus aangesproken wordt: “Jongeman, kom overeind” (Lucas 7). Op zulke momenten wordt de Bijbel zelfs opstandig: dat kan niet, dat mag niet, dat

zal niet. Jongeren die niet jong kunnen zijn, of jongeren die door allerlei manieren van dood worden getroffen ... Het kan gebeuren, maar de zieleeschreeuw van de Bijbel klinkt dan: ‘Nee, zo niet!’ Dan gebeuren er onmogelijke dingen, omdat het leven op het spel staat. Want de dood van jonge mensen is niet alleen tegen de natuur, het gaat in tegen het visioen van de Bijbel. Dan kan je niet meer zwijgen. Dan moet je spreken, meer nog: dan moet je handelen.

Vandaag zijn jongeren niet minder kwetsbaar dan toen, zeker nu de druk via sociale media wordt opgevoerd. De Bijbelse onbezorgdheid waarvan eerder sprake is, er een die vertrouwen wekt, maar niet zonder de broosheid te negeren. Aan jongeren raken, is aan de samenleving en aan de wereld raken. Ik houd hier graag een pleidooi voor onbezorgdheid en tegelijk wil ik de samenleving oproepen om een veilig kader te bouwen zodat onze jongeren fragiel kunnen en mogen zijn. Want de toekomst is jong!

De toekomst is jong

Net die broosheid respecteren en behoeden is bijzonder Bijbels. Het staat voor vertrouwen in de toekomst. En de toekomst is in de Bijbel altijd jong. Op de meest precaire momenten in de heilsgeschiedenis is het laatste redmiddel, jawel, een kind. Een kind op de wereld zetten, verandert sowieso de relaties. Bij elke geboorte komen nieuwe titels tevoorschijn: moeder, vader, peter, meter, oma en opa, elk met hun varianten. Een kind is drager van de toekomst. Jesaja verwoordt dat vrij consequent:

“Zie, de jonge vrouw is zwanger, en zal een zoon ter wereld brengen, en u zult hem de naam Immanuel geven” (Js 7, 14).

Een naam die betekent: God met ons.

Ook in de menselijke ervaring wordt die hoop op toekomst doorgegeven.

“De kroon van bejaarden zijn hun kleinkinderen en de vaders zijn de roem van hun zonen” (Spreuken 17, 6).

En in Psalm 127 klinkt het zo:

“Kinderen zijn een geschenk van de Heer, stamhouders zijn een beloning van Hem. Als pijlen in de hand van een krijger zo zijn de kinderen uit uw eerste jeugd” (Ps 127, 3-4).

Nog straffer vind ik de uitspraak van de dertiende-eeuwse mysticus Eckhart wanneer hij spreekt over de ziel van de mens. De ziel zegt ons hoe we door God bedoeld en gewenst zijn. “Mijn ziel is nog zo jong als de dag waarop hij werd geschapen. Ja, en nog veel jonger. Ik zeg je, ik zou beschaamd staan als hij morgen niet jonger zou zijn dan vandaag.” Het klinkt als een ode op de jeugd en het sluit nauw aan bij de intiemste visioenen van de Bijbel.

“Er is geen zuigeling meer met een kort leven, en geen grijsaard die zijn jaren niet vervult, want de jongste sterft op de leeftijd van honderd jaar. Zij zullen zich niet voor niets moe maken, en geen kinderen ter wereld brengen voor de verschrikking. Zij en hun nakomelingen met hen zullen een geslacht zijn dat gezegend is door de Heer... Niemand zal nog kwaad doen of onheil stichten op heel mijn heilige berg’, zegt de Heer” (Js 65, 20vv).

Moge deze woorden in al hun kracht ons en onze leiders appelleren om de ontwaardiging van de jonge mens om te buigen tot een zorgzaam omgaan met de fragiele schoonheid van de groei in het leven.

BRUGGENBOUWER

BISSCHOP BONNY ONTVANGT EREDOCTORAAT

› Een delegatie uit het bisdom Antwerpen, vertegenwoordigers van de faculteit Theologie van de KU Leuven, en kardinaal De Kesel woonden de uitreiking van het eredoctoraat bij.

Een “erkenning en waardering die een aantal jaren geleden niet mogelijk geweest zouden zijn” voor zijn vernieuwende denken over ethiek en pastorale zorg voor het huwelijk, het gezin en andere vormen van partnerschap, en voor zijn inzet voor een synodale Kerk. Blij verrast reageert bisschop Bonny op het eredoctoraat dat de gerenommeerde Faculteit Katholieke Theologie van Bonn hem op 6 juni toekende. De bijzondere eer die hem te beurt valt, wil de man die pleit om ‘samen op weg te gaan’ graag delen. **“Ik draag deze onderscheiding op aan al wie de voorbije jaren hun ervaringen en inzichten met mij deelden en al wie in gezinnen, parochies en pastorale eenheden dagelijks op weg gaat om tot gezamenlijke onderscheiding te komen.”**

Ilse Van Halst

Op 6 juni ontving bisschop Bonny in het Forum Internationale Wissenschaft van Bonn een eredoctoraat van de Rheinische Friedrich-Wilhelms Universität. Onze bisschop werd onderscheiden voor zijn engagement voor het synodale proces binnen de katholieke Kerk en zijn streven naar verdieping van haar leer over het huwelijk, het gezin en andere relatievormen met het oog op verbinding en integratie, met beide voeten in het pastorale veld, de mens nabij, én dapper, soms tegen kerkelijke weerstand in, maar steeds loyaal aan de Kerk en vanuit een theologisch-wetenschappelijke reflectie.

“U zegt hardop wat veel mensen al lang hopen en verwachten van de Kerk en haar leiders”, loofde dr. Jochen Sautermeister, decaan en professor in de moraaltheologie van de gerenommeerde Faculteit Katholieke Theologie in Bonn die het eredoctoraat uitreikte. “U schrikt er niet voor terug met beide voeten in de realiteit te gaan staan, ook dan niet wanneer het gaat om relaties die niet in het normatieve kader van de kerkelijke leer passen.”

Een signaal

Een eredoctoraat is niet enkel iets bijzonders voor de gelauwerde, het is dat ook voor de

“U schrikt er niet voor terug met beide voeten in de realiteit te gaan staan.”

(Dr. Jochen Sautermeister)

faculteit die het toekent. “Met de toekenning van dit eredoctoraat maakt de Faculteit Katholieke Theologie van Bonn duidelijk waarvoor ze staat en zendt ze aldus een belangrijk signaal uit naar de buitenwereld, haar medewerkers en studenten”, aldus de bisschop van Antwerpen. “Tijdens het laatste college van het jaar ontmoette ik meerdere studenten. We hadden een boeiend gesprek over hun motivatie om theologie te studeren, hun visie op theologie, hun verwachtingen, de uitdagingen die ze op hun weg vinden. Met wie kunnen ze vandaag daarover nog van gedachten wisselen? Het stemt me blij hun een visie op levensnabije dialoog en synodaliteit te kunnen aanreiken, hun een missie mee te geven, om mee de Kerk van de toekomst uit te bouwen.”

Hij vervolgt: “In mijn aanwezigheid als bisschop en waarnemer op de vierde en vijfde bijeenkomst van de Synodale Weg, onderkent de Faculteit tegelijk de steun van een naburig land voor de weg die de Duitse Kerk gaat met dat proces, waarbij thema's als huwelijksethiek en homoseksualiteit hoog op de agenda staan, en waarvoor ze vaak kritiek krijgt vanuit Rome. Terwijl men beter eens zou aanschuiven aan tafel om te luisteren wat er echt gezegd wordt. Om vooruitgang te boeken, kan je best samen op weg gaan.”

Praktische theologie

In zijn lofredede omschreef de decaan de erkentelijkheid van de Duitse Kerk als volgt: “Bisschop Bonny riep de Duitse bisschoppen op om te luisteren naar de pastorale uitdagingen en de bezorgdheden van gelovigen. Hij moedigde alle aanwezigen op de bijeenkomsten van de Synodale Weg aan om het synodale pad verder te bewandelen en benadrukte dat een bisschop daarbij best als herder aanwezig is.”

In zijn ogen staat onze bisschop dan ook voor “een praktische theologie van het bisschopsambt”. Een theologische stijl die Sautermeister als volgt omschrijft: “Bisschop Bonny staat voor het ernstig nemen van de verworvenheden van

© Ise Van Halst

➤ *De Münster van Bonn, absoluut een bezoek waard.*

het Tweede Vaticaans Concilie en bekritiseert op basis daarvan latere bekrompenheden en regressies in kerkelijke uitspraken. Hij ziet de samenhang tussen de realiteit van het leven en het geloof als de plaats van kerkelijk en pastoraal handelen. Hij waardeert culturele realiteiten en leefwerelden als plaatsen van evangelisatie. Hij pleit voor een synodale Kerk, die staat voor een evenwichtige verhouding tussen de gemeenschap van de gelovigen, de collegialiteit van de bisschoppen en het pauselijke primaatschap. Hij vertrouwt erop dat de eenheid van de Kerk vervat ligt in de veelheid van culturen. Bisschop Bonny kan daarom beschouwd worden als een bruggenbouwer.”

Authentiek

Voor de Faculteit Katholieke Theologie staat onze bisschop voor “een theologisch onderlegde, wetenschappelijk geïnformeerde, pastoraal wijze en sociaal en cultureel verankerde theologie”. Ze juichen zijn oproep toe “om theologie in de volle breedte te bestuderen, omdat hij daarin de middelen ziet om de uitdagingen van de respectievelijke tijd en de zorgen van de mensen aan te gaan”. Wat hem daarbij in hun ogen bijzonder maakt, is zijn authenticiteit. “Zijn aanzet tot diepere theologische reflectie is geen vertragingstactiek om onwelkome vragen terzijde te schuiven”, besluit de decaan. “Nee, bisschop Bonny verbindt duidelijke consequenties aan de resultaten, die hij benoemt en die zijn bisschoppelijk handelen vervolgens bepalen.”

Ondertussen wakkerde de wind aan en blies een briesje de terrasdeuren open. Net als in Bijbelse verhalen over ingrijpende gebeurtenissen onderstreepten de elementen het belang van het moment. Alsof de Geest de uitreiking van dit eredocoraat kracht bij wilde zetten ...

VAN BABEL NAAR BONN

In zijn dankrede ‘Van Babel naar Bonn’ verraste mgr. Bonny vriend en vijand door het niet te hebben over huwelijk, gezin en relatievorming, ook al lag zijn boodschap voor een aandachtig toehoorder wel duidelijk in die lijn. “Academisch werk kan zich niet beperken tot een herhaling van het gekende. Het moet nieuwe ervaringen naar boven halen en nieuwe inzichten ontwikkelen”, motiveerde hij zijn aanpak. Om de aanwezige academici meteen op te roepen: “Dat geldt zeker ook voor een theologische faculteit. Ze kan zich niet beperken tot een getrouwe herhaling van wat al vele keren gezegd en geschreven werd. Zeker, goede inzichten behouden hun waarde. Ze zijn de basis waarop we voort kunnen bouwen. Maar zolang er geen nieuwe inzichten bijkomen, stokt de traditie.”

Twee paradigma's

Terugblikkend op zijn bezoek tijdens de paasweek aan Irak en aan de historische site van Babel, ooit de hoofdstad van Babylonië, stelde onze bisschop vast dat de lijn tussen geschiedenis en actualiteit vaak wel erg dun is. Zo onderkent hij in de Bijbelverhalen over het Joodse volk dat in ballingschap in Babylon vertoefde, twee tendensen of bewegingen die tot vandaag in het religieuze landschap doorwerken.

De ene groep Joden wil Babylon liefst zo snel mogelijk achter zich laten en terugkeren naar Jeruzalem, hun oude ‘thuis’. In afwachting bewaakten en versterkten ze nauwgezet hun identiteit door strikt de wetten na te leven. Een andere groep Joden vond een nieuwe thuis in Babylon. Ze boerden goed, dreven handel, konden hun godsdienst vrij beleven, dus waarom zouden ze terugkeren? “Ze ontdekten een ander Joods paradigma,” stipt de bisschop aan, “dat van de trouw aan Jahwe en aan de Wet buiten het Beloofde Land, in een kosmopolitische context, te midden van vele andere volken en culturen. Ze geloofden in de mogelijkheid om ook in de ‘diaspora’ (zo noemden ze hun nieuwe woongebied in Babylonië) als trouwe Jood te leven en getuigenis af te leggen.” Net die gemeenschappen van niet-teruggekeerde en miskende Joden – want beschuldigd van gebrek aan loyaleit en verlies van identiteit – worden een sterke uitvalsbasis voor de verspreiding van het jonge christendom.

“Ook wij leven vandaag als christenen verspreid onder de volkeren, in een vrij liberale en verdraagzame samenleving”, maakt de bisschop de vertaalslag. “Het is niet eenvoudig om midden de bonte verscheidenheid onze christelijke identiteit te bewaren en te ontwikkelen.” In het omgaan met die situatie komen beide paradigma's terug naar boven in onze kerkgemeenschap, onderkent hij. “De enen hopen op een spoedige terugkeer naar het oude vaderland, naar het Beloofde Land. Ze vinden dat we afstand moeten houden tegenover de cultuur waarin we leven. Dat we dus vooral ‘nee’ moeten zeggen. Dat we enkel met dogmatische zuiverheid en wettische volkomenheid genade kunnen vinden in het oog van God. Dat we systematisch wantrouwig moeten zijn, zelfs tegenover de verdienstelijke kanten van onze samenleving en onze cultuur.”

Als gist in het deeg

Voor de anderen is terugkeren geen optie. Ze proberen een toekomst op te bouwen in de cultuur waarin ze leven. “Niet als een noodoplossing, omdat het nu eenmaal niet anders kan,” meent onze bisschop, “maar omdat dit de plaats is waar God ons plaatst en God ons nodig heeft.” Onnodig te zeggen dat Bonny zich in dat paradigma thuis voelt: “Een leefomgeving die ons niet begrenst of beperkt, maar juist alle kansen biedt. Een verblijf tussen vele volken en culturen, onder wie ook wij onze plaats kunnen innemen, met wie we in dialoog kunnen gaan en van wie we nog kunnen leren. Een christendom dat geen ‘rode kaarten’ trekt, maar zoekt naar redelijkheid en verbinding. Een christendom als gist in het deeg.” Om daaruit een besluit te trekken voor de Kerk waarvoor hij wil gaan en waartoe hij iedereen uitnodigt: “Van christenen uit Babylonië kunnen we alvast leren dat uit elke ballingschap een nieuwe gemeenschap kan ontstaan, niet door terug te keren naar het veilige oude land, maar door te blijven waar men is, omringd door mensen met andere opvattingen en gewoonten, en om juist daar het Evangelie van Jezus te verwelkomen. Anders gezegd: door in de universaliteit van het heil te gaan staan.” (IVH)

VAN UITNODIGING TOT ENGAGEMENT

SAMENVOEGING VAN PAROCHIES

© Johan Govaerts

*Onze pastorale eenheden zijn een uitnodiging om over de grenzen van geloofskernen heen met elkaar samen te werken. Dat is de visie van onze bisschop die de verschillende parochies aan elkaar schonk binnen een pastorale eenheid. In de beleidstekst ‘De pastorale eenheid in het bisdom Antwerpen’ definieert bisschop Johan Bonny het als volgt: “Binnen de pastorale eenheid worden de schotten tussen de parochies en andere geloofskernen zoveel mogelijk opgeheven, met het oog op een samenhangend pastoraal beleid.” **Het samenvoegen van parochies is meer. Het is een engagement dat door twee of meer geloofskernen wordt opgenomen om naar elkaar toe te groeien en samen te werken. De grenzen tussen die geloofskernen verdwijnen; alle schotten worden opgehaald.***

Steven De Schamphelaere, Jan Caljon, Marc Philips

Tot enkele decennia terug was het samenvoegen van parochies iets heel uitzonderlijk. Vandaag wordt er op vele plaatsen actief over nagedacht. De afgelopen jaren werden enkele tientallen procedures tot samenvoeging opgestart, waarvan een aantal reeds werden afgerond. En toch blijft het ook vandaag nog steeds een uitzonderlijk gegeven.

Wat maakt het samenvoegen van parochies dan zo bespreekbaar? Wat houdt het in? Wat niet? Waar en wanneer worden beslissingen genomen en welke weg moet worden afgelegd? *Relevant* ging hierover uitgebreid in gesprek met Emmanuel Ikeobi, vicaris voor Antwerpen, en Wim Selderslaghs, vicaris voor Kempen.

Waarom samenvoegen?

“De individuele parochies zoals we die vroeger kenden, kregen bij de oprichting van de pastorale eenheden een nieuw karakter”, schetst vicaris Wim. “De parochie wordt nu gezien als een geloofskern binnen het grotere geheel van de pastorale eenheid. Maar die pastorale eenheid is veel meer dan een verzameling geloofskernen, waartoe trouwens bijvoorbeeld ook scholen en zorginstellingen kunnen behoren. Het is een kader waarbinnen tussen die verschillende geloofskernen én andere knooppunten verbindingen worden gelegd.” Hij vervolgt: “Maar wat wanneer

het knooppunt van een geloofskern, een parochie, zowel materieel als pastoraal, zo dun wordt dat het bijna verdwijnt en er geen volwaardige verbinding meer gemaakt kan worden? Dan zijn verdere stappen nodig en moeten we kijken naar samenvoegingen.”

“Wat als het knooppunt van een geloofskern zo dun wordt dat het bijna verdwijnt?”

“Wanneer een samenvoeging overwogen wordt in een van de parochies, bekijken we binnen het vicariaat Antwerpen welke andere parochie of parochies bij de samenvoeging betrokken moet(en) worden”, stelt vicaris Emmanuel. “In het vicariaat Kempen maakten we die oefening reeds vooraf, zodat we een startscenario hebben wanneer een samenvoeging zich aandient”, verduidelijkt vicaris Wim. “We proberen daarbij vooruit te kijken om te vermijden dat de tijdrovende procedure van een samenvoegingsproces al te snel herhaald zou moeten worden. Zo zijn er plaatsen waar we meteen drie of meer parochies zullen samenvoegen, ook al is dat slechts voor een van die parochies echt noodzakelijk.”

Die situatie deed zich bijvoorbeeld voor in Olen, waar de parochies Onze-Lieve-Vrouw en Sint-Jozef worden samengevoegd met de parochie Sint-Martinus. Ook in Kapellen loopt momenteel een beraad naar een mogelijke samenvoeging van alle vier de parochies in de gemeente, inclusief een kapelanij.

Een dubbele procedure

“Kerkrechtelijk moet de bisschop zijn bisdom indelen en organiseren op de meest geschikte manier. Het samenvoegen van parochies is dan ook zijn bevoegdheid”, legt vicaris Emmanuel uit. “De bisschop is daarbij verplicht advies te vragen aan de priesterraad, en heel concreet in het bisdom Antwerpen zal hij ook het team van de pastorale eenheid vragen zich uit te spreken over een mogelijke samenvoeging. Dat gebeurt best op basis van een breed overleg, ‘het beraad’, in de betrokken parochies.”

“Daarnaast is in België ook het advies van de betrokken kerkfabrieken vereist. Zij beheren immers als openbare instellingen de materiële middelen die nodig zijn voor de uitoefening van de eredienst in een parochie. Die verwevenheid met de burgerlijke overheid maakt dat samenvoegingen een groot effect hebben op de betrokken kerkfabrieken en hun kerkraden. Een besluit tot samenvoeging zal

dan ook burgerrechtelijk bekrachtigd moeten worden, wat een afzonderlijke burgerrechtelijke procedure noodzakelijk maakt.”

“Het is logisch dat binnen parochies of in het team van een pastorale eenheid op een bepaald moment verkennende of aftastende gesprekken beginnen over een mogelijke samenvoeging, vooraleer aan de bisschop gevraagd wordt om een beraad op te starten. Maar het is niet de bedoeling dat alles al beslist is vooraleer de bisschop de vraag krijgt. De bisschop en de door hem aangestelde begeleider moeten de kans krijgen om hun opdracht waar te maken. Daarvoor is een duidelijke procedure uitgewerkt”, benadrukt vicaris Wim.

Beraad

Het beraad dat door de bisschop wordt opgestart in een onderzoek naar een mogelijke samenvoeging is van groot belang. De begeleider heeft daarbij een dubbele rol. “De begeleider moet allereerst zorgen dat het beraad correct verloopt. Hij vertrekt vanuit een bepaald toekomstplan en is in die zin niet echt objectief of neutraal, maar hij houdt in zijn werk wel rekening met de wensen en de visie van de gemeenschappen”, schetst vicaris Wim. “Daarnaast moet de begeleider ook inspireren én uitdagen. Hij mag de ambities van de parochianen aanspreken. Het beraad kan geen droge opsomming zijn. Integendeel, de begeleider brengt een gedragen visie of plan naar boven, al is hij zelf niet verantwoordelijk voor de inhoud daarvan.” Hij vervolgt: “Wanneer de begeleider in de loop van het beraad op gegronde bezwaren of belemmeringen stuit, dan heeft hij de opdracht om te bekijken wat kan of moet gebeuren, ook al zou dat resulteren in een wijziging van het originele voornemen.”

Soms wordt de vraag gesteld of een nieuwe eengemaakte parochie ook een nieuwe naam kan krijgen. Zo loopt momenteel in Brasschaat een beraad voor de parochies Goddelijk Kind Jezus, Sint-Jozef en Maria-ter-Heide. Het zou erg mooi zijn om de samengevoegde parochie de naam ‘Heilige Familie’ te geven. Vicaris Wim duidt waarom dat niet voor de hand ligt: “De burgerlijke overheid vraagt de kerkelijke overheid expliciet om het haar administratie naar aanleiding van samenvoegingen niet complexer te maken dan strikt noodzakelijk. Vandaar dat we een mogelijke naamswijziging niet in de procedures van samenvoegingen meenemen, want dat zou betekenen dat we een nieuwe parochie oprichten. Het is administratief minder complex om bij een samenvoeging één parochie over te houden waar de andere parochie of parochies worden bijgevoegd.”

“Samenvoegingen zijn geen middel om terug te krijgen wat vroeger was. We zijn als Kerk immers veel kleiner geworden.”

“Die vraag van de burgerlijke overheid heeft nog een bijkomend effect”, vult vicaris Wim aan. “Historisch vallen parochiegrenzen min of meer binnen een en dezelfde gemeente. Maar dat is niet overal het geval. Daar waar een parochie zich territoriaal uitstrekt over twee of meer gemeenten, is elk van die gemeenten verplicht toezicht uit te oefenen op die ene kerkfabriek, en voor zover noodzakelijk zal ook elke gemeente eventuele tekorten in de jaarrekening van die kerkfabriek moeten bijpassen

in verhouding tot het geografische gebied van die parochie binnen elke gemeente. Dat geeft niet alleen veel bijkomende administratie; het kan ook leiden tot discussie en conflicten, bijvoorbeeld bij investeringsdossiers.”

De parochiegrens verleggen en laten samenvallen met de gemeentegrens hoeft voor de betrokken parochianen geen beletsel te zijn om zich op de geloofskern van hun keuze te blijven richten, al zijn er wel twee administratieve gevolgen. “Kandidaat kerkraadsleden moeten woonachtig zijn in de gemeente waarin de parochie gelegen is”, verklaart vicaris Wim. “Waar een parochie zich uitstrekt over twee of meer gemeenten, kunnen inwoners van elk van die gemeenten zich kandidaat stellen voor de kerkraad van de kerkfabriek verbonden aan die parochie. Wanneer het gebied van een samengevoegde parochie beperkt wordt tot één gemeente, kunnen enkel inwoners van die gemeente deel uitmaken van de kerkraad van de eengemaakte parochie.” “Een ander gevolg”, zo stipt vicaris Emmanuel op zijn beurt aan, “is dat bij huwelijken de pastoor van de ene of de andere parochie, zijn goedkeuring zou moeten geven aan een of beide verloofde(n) om te trouwen in de parochie van hun voorkeur.”

Een nieuwe kerkfabriek

Op het moment waarop de burgerlijke overheid de beslissing tot samenvoegen van de bisschop bekrachtigt en dat die gepubliceerd wordt in het Staatsblad, zijn alle kerkfabrieken de facto opgeheven en hun kerkraden ontbonden. Ze houden op te bestaan. In de plaats komt een nieuwe kerkfabriek met een volledig nieuwe kerkraad, eveneens bestaande uit vijf kerkraadsleden en een vertegenwoordiger van de bisschop, zoals wettelijk voorgeschreven. ▶

De nieuwe kerkraadsleden worden niet verkozen, maar aangesteld door de bisschop. Hij doet dat op basis van een voorstel dat in het dossier wordt opgenomen.

Vrijwilligers

Parallel aan het beraad wordt er ook gezocht naar parochianen die de verantwoordelijkheid willen opnemen als lid van de nieuwe kerkraad. Dat is niet altijd evident. Vicaris Wim is zich daar terdege van bewust: “Het patrimonium waarover de nieuwe kerkraad verantwoordelijk wordt, is immers veel uitgebreider, en kerkraadsleden blijven onbezoldigde vrijwilligers. Het kan voor zo'n kerkraad nuttig zijn om te rade te gaan bij kerkraden die ervaring hebben opgebouwd in het beheer van een groter patrimonium.”

“Een samenvoeging is vaak pijnlijk. Toch geloven we in de positieve effecten op langere termijn.”

Daarnaast rust de praktische zorg voor onze kerkgebouwen veelal bij lokale parochianen, met soms generaties aan ervaring en opgebouwde kennis. Vaak zijn ze ook lid van de plaatselijke kerkraad. Het is belangrijk dat ze na een samenvoeging, ook zonder een 'eigen' kerkfabriek, de zorg voor 'hun' kerkgebouw op zich kunnen blijven nemen, met een directe link naar de nieuwe kerkraad.

De trend naar samenvoegingen is niet alleen in het parochiale landschap zichtbaar. Ook gemeenten neigen op een aantal plaatsen sterk naar elkaar toe en verenigingen worden eveneens geconfronteerd met een lager aantal vrijwilligers en/of leden waardoor lokale afdelingen gaan samensmelten. “Samenvoegingen zijn geen middel om terug te krijgen wat vroeger was. We zijn als Kerk immers veel kleiner geworden. En waar een samenvoeging het enige mogelijke alternatief is voor een geloofsgemeenschap, is dat voor vele betrokkenen vaak pijnlijk en resulteert het in harteer. Toch geloven we dat de positieve effecten van een samenvoeging op langere termijn, over tien tot vijftien jaar, duidelijk zichtbaar zullen worden”, besluit vicaris Wim.

PROCEDURE TOT SAMENVOEGING

Elke samenvoeging van parochies doorloopt een uitgebreide dubbele procedure: eerst een kerkrechtelijke, vervolgens een burgerrechtelijke. Eens de samenvoeging kerkrechtelijk én burgerrechtelijk een feit is, moet voldoende nazorg en ondersteuning geboden worden om het engagement en de eengemaakte parochie verder vorm te geven.

Kerkrechtelijk

1. De kerkrechtelijke procedure start bij het team of de pastoor van een pastorale eenheid. Wanneer ze aanvoelen dat een samenvoeging voor een of meerdere parochies binnen hun pastorale eenheid mogelijk aan de orde is, vragen ze de bisschop per brief of een uitgebreid beraad naar een mogelijke samenvoeging van die parochie(s) mag worden opgestart.
2. Indien de bisschop positief antwoordt, zal hij een begeleider aanstellen die dat beraad zal organiseren en opvolgen.
3. De begeleider zal in zijn beraad informatie verstrekken over de procedure, de gevolgen en de opportuniteiten van een samenvoeging, maar hij zal tevens heel uitgebreid alle parochianen uitnodigen om in een open overlegmoment hun zorgen, bemerkingen en bezwaren te laten klinken. De begeleider zal tevens nauw overleg plegen met

de verschillende plaatselijke kerkgroepen (PKG's) en kerkraden. Daarbij zullen vooral de leden van de betrokken PKG's worden uitgenodigd om een gezamenlijke visie op een eengemaakte parochie uit te schrijven. De verslagen van die overlegmomenten en de visietekst worden samengebracht in een dossier dat verder wordt aangevuld met beschrijvende documenten betreffende de kerkgebouwen, het pastorale leven, de voorgeschiedenis van de parochies, de territoriale omschrijving van de parochies (en de eengemaakte parochie) en de patrimoniumgegevens zowel van de parochieafdelingen als van de kerkfabrieken. In het dossier worden tevens de namen van vijf kandidaat-kerkraadsleden voor de nieuwe kerkraad opgegeven.

© Parochie Onze-Lieve-Vrouw-Olen

› Bij de sluiting van de kerk van Onze-Lieve-Vrouw in Olen werd het Allerheiligste in een heuse processie van de ene kerk naar de andere gedragen.

MET OPEN ARMEN

Naar aanleiding van de herbestemming van de Onze-Lieve-Vrouwkerk in Olen, besloot onze bisschop, na een uitgebreid beraad, tot de samenvoeging van de drie Olense parochies: Onze-Lieve-Vrouw, Sint-Jozef en Sint-Martinus.

Ief Janssens, parochiemedewerker in Olen, volgde het hele proces van nabij: “Alhoewel het nog even wachten is op de definitieve goedkeuring van de burgerlijke overheid, sloegen de drie parochies alvast de handen in elkaar. Sint-Jozef en Onze-Lieve-Vrouw waren al nauw met elkaar verbonden. De

gemeenschap van Sint-Martinus (aan de overzijde van het Albertkanaal én de E313) was geen vragende partij en wil voorlopig nog een eigen koers aanhouden. Dat mag, maar we zien nu reeds verdere toenadering, onder meer bij de vormselcatechese. In de toekomst willen we op regelmatige basis vergaderen met de beide geloofskernen om zo de samenwerking verder te laten groeien.”

Wederzijds respect

Op de vraag waarop vooral gelet moet worden, antwoordt Ief zonder te twifelen: “Wederzijds respect voor

elkaar, voor elkaars gevoeligheden en elkaars geschiedenis ook. Natuurlijk is er gemor, maar wanneer iedereen zich gastvrij en met open armen opstelt, schrijf je al snel een mooi nieuw verhaal.” Om meteen te vervolgen: “En dat respect zit in kleine dingen, maar kan ook expliciet worden uitgedragen. Zo organiseerden we naar aanleiding van de sluiting van de kerk van Onze-Lieve-Vrouw een heuse processie waarbij het Allerheiligste van de ene kerk naar de andere werd gedragen. Honderden mensen maakten dat mee. Het was een mooi én sterk gebeuren.” (SDS)

“Op basis van het dossier, het advies van de priesterraad en zijn eigen bevindingen zal de bisschop zijn beslissing nemen.”

4. De begeleider bezorgt het dossier aan de bisschop die het op zijn beurt voorlegt aan zijn priesterraad. Op basis van het dossier, het advies van de priesterraad en zijn eigen bevindingen zal de bisschop zijn beslissing nemen.

5. Bij een goedkeuring door de bisschop zijn de parochies in principe kerkrechtelijk één parochie geworden, maar nog niet burgerrechtelijk.

Burgerrechtelijk

1. Op het moment waarop de bisschop de samenvoeging heeft goedgekeurd, gaan alle betrokken kerkfabrieken in lopende zaken.
2. De beslissing van de bisschop en het dossier worden overgemaakt aan de burgerlijke overheid die de mogelijke samenvoeging verder zal evalueren met betrekking tot de kerkfabrieken en implicaties op administratief vlak.

3. Wanneer de Vlaamse regering de beslissing tot samenvoeging bekrachtigt en publiceert in het Staatsblad, zijn alle betrokken kerkfabrieken (en bijhorende kerkraden) opgeheven, en is de nieuwe kerkfabriek voor de eengemaakte parochie, met haar vijf nieuwe kerkraadsleden, in voege. Op dat moment is de samenvoeging definitief een feit.

Nazorg

Het is logisch dat een samengevoegde parochie niet meteen ook daadwerkelijk één parochie wordt vanaf dag een. Het blijft een naar elkaar toegroeien van de verschillende geloofskernen. Zowel pastoraal als materieel is een verdere opvolging nodig. (SDS)

VOOR EN NA

DE WERELDJONGERENDAGEN

Begin augustus namen zo'n vijfhonderd Vlaamse jongeren deel aan de Wereldjongerendagen in Lissabon in Portugal. Uit ons bisdom waren onder meer Maren, Stacey, Bram en Ruben van de partij. 'Relevant' vroeg hun in juni **wat ze verwachtten** van de Wereldjongerendagen en polste bij hun terugkeer naar **hun ervaringen**.

Jonathan Wuyts

VOOR ...

Hoe heb je je voorbereid op de Wereldjongerendagen?

Ruben (16): "Ik heb me niet echt voorbereid. Ik trek naar de WJD met een open mind. Ik heb alleen wat administratieve en materiële zaken in orde gebracht."

Stacey (22): "Ik dacht al vaak terug aan de WJD van 2019 en las mijn *bullet journal* nog eens. Daarin noteerde ik alles dat me inspireerde tijdens dat avontuur. En ik nam dit jaar deel aan de voorbereidende ontmoetingsdag."

Maren (16): "Ik ging naar de ontmoetingsdagen waar alle deelnemers elkaar leerden kennen."

Bram (16): "Ik nam deel aan de ontmoetingsdag en ging naar het christelijke muziekfestival Arth Of Faith, waar alle leden uit het hele land samenkwamen."

Welke vraag hoop je beantwoord te zien tijdens de Wereldjongerendagen?

Ruben: "Ik wil te weten komen waar ik met mijn geloof heen wil en hoe een grote groep mensen je kan inspireren."

Stacey: "Ik heb niet direct een vraag. Ik hoop eerder dat ik ontdek op welke manier ik mijn geloof kan beleven en omzetten in daden in mijn dagelijkse leven."

Maren: "Ik hoop dat ik een antwoord krijg op de vraag: hoe beleven andere jongeren van mijn leeftijd het geloof in deze tijd? Het lijkt

me een hele interessante vraag aangezien geloof voor iedere jongere anders kan zijn."

Bram: "Ik vraag me af of er nog veel andere Belgische gelovige jongeren zijn."

Wat verwacht je dat het hoogtepunt zal zijn van de Wereldjongerendagen?

Ruben: "Het moment waarop we allemaal samen in Lissabon zijn."

Stacey: "De laatste avond met de slotviering, waarna we buiten op een veld slapen. De stilte die daar zal zijn, zal me opnieuw raken."

"Ik hoop dat ik een antwoord krijg op de vraag: hoe beleven andere jongeren van mijn leeftijd het geloof in deze tijd?"

Maren: "Het festival. Ik hoop dat ik daar een gevoel van verbondenheid tussen alle jongeren zal ervaren."

Bram: "De viering met de paus. Ik kijk ernaar uit om hem te zien."

Welke nationaliteiten wil je zeker ontmoeten?

Ruben: "Heel Europa. Ik zou ook graag minder bekende nationaliteiten ontmoeten uit Zuid-Amerika of jongeren uit Australië."

Stacey: "Ik zou het leuk vinden om Ghanezen tegen te komen, maar ik zou van elk continent nationaliteiten willen ontmoeten."

Maren: Ik wil graag verschillende nationaliteiten ontmoeten van verschillende leeftijden. Ik kijk uit naar de ontmoeting met andere culturen. Het maakt niet uit waar de ander vandaan komt of welke nationaliteit hij of zij heeft. Ik kijk er vooral naar uit om nieuwe mensen te ontmoeten."

Bram: "Ik zou graag Brazilianen ontmoeten."

Wat hoop je te leren of te ervaren tijdens de WJD?

Ruben: "Ik hoop vooral veel vrede en geluk te ervaren. Over andere culturen en talen te leren en veel plezier te maken."

Stacey: "Ik hoop te leren op welke manier ik mijn geloof kan gebruiken in mijn leven. Ik hoop te proeven van de verbondenheid in geloof tussen al die verschillende nationaliteiten en mensen."

Maren: "Graag wil ik nieuwe levenservaringen opdoen. Ook hoop ik te ervaren hoe het is om samen te zijn met zo vele gelovige en zoekende jongeren. Zeker in deze tijd is geloof bij jongeren iets 'apart', maar toch zijn er veel jongeren die hetzelfde geloof delen."

Bram: "Ik hoop het geloof van de jongeren te ervaren en de verbondenheid die dat met zich meebrengt."

Je gaat op reis en je neemt mee ...?

Ruben: "Een notitieboekje. Elke dag iets neerschrijven helpt me om alles te verwerken."

Stacey: Een *bullet journal!* Hierin kan ik dan weer opschrijven wat me raakt en inspireert tijdens dit avontuur."

Maren: "Mijn goed humeur en mijn moppenboekje om altijd in een goede stemming te zijn."

Bram: "Mijn Bijbel. Die heb ik sowieso steeds bij."

EN NA ...

Zijn je verwachtingen omtrent de WJD ingevuld?

Ruben: "Zeker en vast. De verbondenheid en vriendschap die we er ervoeren, was intens. Net als het samenzijn met zo veel mensen. Ik was ook onder de indruk van de grote gastvrijheid."

Stacey: "Mijn verwachtingen zijn zeker ingevuld. Ik heb met verschillende mensen kunnen praten, zowel uit België als van ver daarbuiten. Ik heb opnieuw kunnen stilstaan bij mijn geloof en kunnen nadenken. Ik ben weer geraakt geweest en heb weer zin om voort te gaan."

Maren: "Ja, meer dan verwacht. Ik kreeg de kans om mensen te ontmoeten van verschillende nationaliteiten."

Bram: "Absoluut. Ik heb me allang niet meer zo goed gevoeld."

Welke ervaringen zullen je bijblijven?

Ruben: "De laatste nacht. Ik heb een aantal goede vrienden gemaakt. Iedereen lag er gezellig bij elkaar. En dan zie je opeens de paus ..."

Stacey: "Sowieso blijven de gesprekken die ik heb gevoerd, de woorden die ik heb gehoord van de paus en van anderen, en de oorverdovende stilte me weer bij."

Maren: "De avondwake op de laatste avond. Enkel het feit al dat je daar met anderhalf miljoen jongeren bent en dat moment samen met de paus mag beleven."

Bram: "De ontmoetingen met andere jongeren."

Wat brachten ze jou?

Ruben: "Ik heb vooral mijn geloof teruggevonden. En hele mooie onvergetelijke herinneringen opgedaan."

Stacey: "Ik ben opnieuw aangesterkt in mijn geloof en ik heb terug meer energie gekregen om erover te spreken en verder op pad te gaan."

Maren: "Ik heb vele nieuwe vrienden gemaakt en samen met hen van gedachten gewisseld over wat geloof voor hen/ons betekent."

Bram: "Ik heb de mooiste vriendschappen van mijn leven gesloten."

"Ik weet nu weer beter welke richting ik wil uitgaan in mijn geloof."

Hebben de WJD een invloed op je geloofsbeleving?

Ruben: "Ik weet nu weer een beetje beter welke richting ik wil uitgaan in mijn geloof en waarvoor ik me wil inzetten in onze samenleving."

Stacey: "Onze paus had het vaak over vallen en opstaan, over het licht brengen in de duisternis. Hij drukte ons op het hart dat we niet mogen opgeven en hulp kunnen vragen. Mijn geloof is versterkt, in die zin dat ik nog beter weet dat ik er steun in kan vinden en dat ik er niet alleen voor sta."

Maren: "Mijn geloof is sterker geworden, dankzij deze samenkomst en viering met zo veel andere gelovige jongeren, niet alleen uit ons land, maar van over de hele wereld."

Bram: "Mijn geloof is versterkt door de verschillende getuigenissen die ik heb gehoord. De verschillende visies waarmee ik heb kennism gemaakt, hebben mijn blik verruimd."

DADISNINIKS

BUITENLANDSE PRIESTERS LEREN NEDERLANDS

© Amandus Internationaal

*Dadisniniks. Isdadecht? Op de meibijeenkomst van Amandus Internationaal kreeg Bart Paepen de lachers op zijn hand. Met wat menig buitenlands priester als 'Chinees' in de oren klonk, maakte hij duidelijk **dat er soms een wereld van verschil bestaat tussen het geschreven en het gesproken woord.** De ludieke oefening gaf meteen de aftrap voor een taaltraject dat kersvers coördinator Timothy Beynaerts vanaf september uitrolt in Amandus.*

Ilse Van Halst

Niet dat de buitenlandse priesters nog geen Nederlands leren ... Meteen na aankomst volgen ze een taal cursus bij Linguapolis, aangevuld met het speciaal voor hen uitgewerkte taalprogramma Pastor bij Amandus Internationaal. "Die onlinetool focust op liturgie, verkondiging en sacramenten", vertelt Timothy. Echter, net als op talloze andere plekken was de coronapandemie ook hier een spelbreker. "De contacten van de buitenlandse priesters vielen weg, en meteen ook de oefening om geregeld Nederlands te spreken", stelt Chris Van Vliet vast. De man die het project Handelingen in goede banen leidde, vrijwilligert nu bij het taalproject voor Amandus. Onder

Colman Fabian Kimaryo (Tanzania), spiritijn uit Turnhout:

"In onze gemeenschap spreken we geregeld Nederlands. Soms echter schakelen we over op het Engels, bijvoorbeeld wanneer het moeilijk is om alle details van een discussie te vatten. Zelf maak ik er een gewoonte van om altijd Nederlands te spreken met medewerkers. Allen zijn ze behulpzaam en spreken ze langzaam, opdat ik alles goed kan volgen. Ik verheug me over het nieuwe taalproject binnen Amandus omdat het niet enkel focust op correct taalgebruik, maar ook op uitspraak, spreken in het openbaar voor een groot publiek en verstaanbaarheid."

meer tijdens zijn loopbaan aan de Universiteit Antwerpen verdiepte hij zich in taalverwerving van het Nederlands als tweede taal.

Om het taaltraject herop te starten vanuit een juiste vertrekbasis verdiepten het coördinatieteam van Amandus en de buitenlandse priesters zich tijdens hun maandelijkse bijeenkomst in mei in het thema van taalverwerving. "We stelden een aantal criteria op die belangrijk zijn voor een pastor in ons bisdom anno 2023. Aan de hand daarvan en met de hulp van externe vrijwilligers die beroepsmatig met taal bezig zijn, zoals logopedisten of leerkrachten, gingen we in een-op-eengesprekken na waar elk staat op het vlak van taal", legt Chris de manier van werken uit. "Schroomvol, in het besef dat deze priesters een groot offer brachten om hierheen te komen, en dat hun enthousiasme en hun lichaamstaal compenseren wat ze nog niet beheersen aan woordenschat of vaardigheid in onze taal, vooral in individuele gesprekken."

"Op basis van de noden en de verwachtingen werkten we een nieuw traject uit", vervolgt Timothy. Op de eerste Amandusbijeenkomst op 12 september zal iedereen bijgepraat worden over de mogelijkheden van Interculturate, een onlineplatform voor de begeleiding van priesters in het oefenen en het gebruik van taal zoals het nakijken van preken.

Edmund Dass Savarimuthu (India), Herald of Good News, uit Mol:

"Corona onderbrak onze taalopleiding. Nu voel ik, zoals vele buitenlandse priesters, de nood aan oefening en begeleiding om me te vervolmaken in de Nederlandse taal om beter te kunnen communiceren en om onder en bij de mensen te staan. Soms beseffen we niet dat we fouten maken. We spreken in het Nederlands, maar denken nog in onze moedertaal. Dankzij een-op-eengesprekken met vertrouwelijke feedback leren we elk wat onze sterktes zijn en waar kansen op verbetering liggen, en kunnen we daar gericht aan werken. Dat is top."

Bij aanvang van elke bijeenkomst organiseren we opnieuw een taalsessie, waarin onder meer de woordenschat en het taalgebruik van het thema van die dag ingeoeffend worden. En we werken een individuele evaluatie uit met het oog op een persoonlijke begeleiding.

"Dat alles in het besef dat er geen zaligmakende methode bestaat die voor iedereen werkt", beseffen Timothy en Chris, "en dat deze priesters liturgisch-pastoraal zo sterk bevrraagd worden dat ze soms weinig tijd hebben voor extra studie. We waken er bewust over dat ze hun charisma, veerkracht en de vreugde van het evangelie blijven uitstralen."

Oproep

Wie beroepsmatig bezig is met taalverwerving en als vrijwilliger een buitenlandse priester wil coachen, kan contact opnemen met timothy.beynaerts@bisdomantwerpen.be.

VIEREN OP SCHOOL

KANSEN EN UITDAGINGEN

› *Wanneer een kind leert fietsen, bieden papa of mama houvast om op een bepaald moment los te laten. Loslaten is een daad van vertrouwen van de ouders, waardoor het kind – in het begin nog heen en weer slingerend – zelfstandig leert fietsen. Evenzo is aan de slag gaan met pastorale diversiteit in een katholieke dialoogschool een zoeken naar evenwicht tussen vasthouden en loslaten om vertrouwensvol te kunnen groeien.*

Een school is geen eiland of enclave. Ook scholen van het katholieke net ontvangen kinderen en jongeren van uiteenlopende religieuze of levensbeschouwelijke herkomst. Die openheid brengt heel wat kansen en uitdagingen met zich mee. Tegelijk zet ze de vraag op scherp naar de eigenheid van het katholiek onderwijs. Hoe kunnen eigenheid en verscheidenheid vandaag samengaan? Die vraag stelt zich in het bijzonder wanneer het gaat over levensbeschouwelijk vieren op school.

Marc Phlips

Eind april werd tijdens de studiedag ‘Aan de slag in pastorale diversiteit. Hoe doe je aan pastoraal in een katholieke dialoogschool?’ een herwerkte versie van de diocesane beleidstekst *Vieren op school* uit 2017 voorgesteld. Tal van schoolbesturen, directies en leerkrachten ervoeren toen al een spanningsveld tussen identiteit en diversiteit.

Complex

Ziet hun school het enkel als haar opdracht om leerlingen in te wijden in de katholieke liturgische traditie? Dan loopt ze het gevaar de religieuze en levensbeschouwelijke diversiteit van haar populatie te negeren. Wil ze daarentegen elke vorm van collectieve christelijke belijdenis vermijden? Dan dreigt haar katholieke identiteit uit het zicht te verdwijnen. De opdracht om bruggen te slaan tussen eigenheid en diversiteit blijft ook vandaag onverminderd geldig. “Op levensbeschouwelijk vlak is de situatie de voorbije jaren complexer geworden, zeker in een grootstedelijke context als Antwerpen, maar misschien nog meer in de Kempen”, stelt bisschop Johan Bonny. “Een herwerking van de brochure drong zich dan ook op.”

Respectvol

Ook binnen die gewijzigde context blijft levensbeschouwelijk vieren op school immers mogelijk. Sterker nog, een katholieke dialoogschool dient alle leerlingen de kans te bieden om kennis te maken met de manier waarop christenen hun geloof vieren en te ontdekken wat die vieringen voor hen kunnen betekenen. Wanneer een school haar leerlingen uitnodigt voor een liturgische viering, mag ze een respectvolle aanwezigheid verwachten, ook van wie een andere godsdienst of levensbeschouwing aanhangt.

Zulk een aanwezigheid kan op drie manieren worden ingevuld. Naast actieve deelname is er ook ‘dialogale’ betrokkenheid, waarbij leerlingen, leerkrachten en medewerkers uit de katholieke en andere religieuze tradities elk om beurt een actieve rol opnemen vanuit hun eigen traditie. Door dat vooraf te duiden, werkt de school aan een interlevensbeschouwelijke dialoog en gaat ze aan de slag met de pastorale diversiteit. Zo wordt ze meer en meer een katholieke dialoogschool in actie. Ten slotte kan voor wie niet aan een levensbeschouwelijke viering wenst deel te nemen ook een waardig alternatief aangeboden

De brochure *Vieren op school* vind je op www.bisdokumentwerpen.be, klik in de linkerkolom op ‘wegwijs in het bisdom Antwerpen’, vervolgens op ‘Vicariaat Onderwijs’ en op de tegel van de brochure.

Save the date:

- 6 november 2023: digitale inspiratieavond ‘Adventsmateriaal’.
- 23 april 2024: Studiedag ‘Pastoraal op School’.
- 22 mei 2024: digitale lanceersessie ‘Leeftocht 2024-2025’

Info via hanne.jacobs@katholiekonderwijs.vlaanderen.

worden: een gesprek, een getuigenis of een bezinning in hetzelfde thema als de viering. Ook van de deelnemers hieraan wordt een respectvolle aanwezigheid verwacht.

Als een sterfgeval de hele school raakt, komt de schoolgemeenschap samen. De directeur leest een tekst die het verdriet uitdrukt en troost aanreikt. Vervolgens klinkt ‘Afscheid van een vriend’ van Clouseau. Iemand van het pastoraal team leest een Bijbeltekst. De leerlingen mogen daarna een kaarsje aansteken bij een foto van de overledene. Wie wil, mag daarbij een gebed fluisteren. Ondertussen zingt een moslim een treurlied uit de islamtraditie. Ten slotte gaat iedereen naar de speelplaats om samen ballonnen op te laten.

Net als de oorspronkelijke beleidstekst reikt de nieuwe brochure een breed arsenaal aan bouwstenen voor een schoolviering aan en beschrijft ze de volgorde van een eucharistieviering in detail. Nieuw is de gedetailleerde beschrijving van een woord- en gebedsdienst. Tot slot: hoewel *Vieren op school* vooral aandacht besteedt aan vieringen op een katholieke dialoogschool, vinden ook directies en leerkrachten uit scholen van het officiële net inspiratie in de herwerkte brochure.

BAROKKE INFLUENCERS

VIER EEUWEN LATER BEINVLOEDEN ZE ONS NOG STEEDS

› *Devotieprentje van Cornelis Galle (1576-1650), een prentkunstenaar uit Antwerpen.*

De stad Antwerpen is deze maanden in de ban van 'Barokke Influencers', stadsfestival van traditie en vernieuwing. Het is een reis doorheen de geschiedenis die begon in de zeventiende eeuw en uitlopers heeft tot op vandaag. Iedereen kan proeven van tentoonstellingen, wandelingen, debatten, concerten enzovoort.

Lea Verstricht

Esther van Thielen (23), een jonge onderzoeker die na haar studie geschiedenis aan de slag is bij het Ruusbroecgenootschap, kreeg de opdracht om 'Barokke Influencers' mee uit te werken. "Oorspronkelijk was het de bedoeling om het religieuze erfgoed van de Ruusbroeccollectie in het licht te zetten en te valoriseren," begint ze haar verhaal, "maar in samenwerking met UCSIA is het uitgegroeid tot een breed project."

TikTok

Vandaag kennen we 'influencers' vooral van filmpjes op YouTube of TikTok. Zo willen ze op een of andere manier hun stempel drukken op de tijd. Was dat in de zeventiende eeuw ook het geval, wil ik weten. "Barok is beeldtaal", antwoordt Esther bevestigend. "Jezuiten maakten toen ook al veelvuldig gebruik van beeldtaal in alle vormen. Het gaat niet alleen over grote schilders zoals Rubens of Van Dyck, maar ook om devotieprenten die massaal verspreid werden."

We gaan even terug in de tijd. Religie en geloof waren toen nog krachtige fundamenten van het leven. Tegelijk was Antwerpen op het einde van de zestiende eeuw, na de Reformatie, sterk verdeeld, tussen protestanten en katholieken. Toen de jezuiten in 1585 na een korte onderbreking terugkeerden naar het verdeelde Antwerpen, vonden ze het hun opdracht om de stad zo snel mogelijk terug homogeen katholiek te maken. En daarbij

was de barokke beeldcultuur een welgekomen hulpmiddel. Alle lagen van de bevolking werden daardoor aangesproken.

Een neus voor ...

"Jezuiten begeleidden bijvoorbeeld de 'sodaliteiten'. Dat waren verenigingen van hoogopgeleide mannen die een belangrijke rol speelden in de samenleving. Rubens was lid, ook Rockox, de toenmalige burgemeester. Het waren netwerken waarin veel macht samenkwam. Daarnaast richtten de jezuiten ook scholen op voor armere kinderen én voor de gegoede klasse. En ze verspreidden massaal devotieprenten die in alle huizen een plaats kregen of aan deuren werden gehangen. Ze hadden duidelijk een neus voor waar en met wie ze moesten zijn in het Antwerpen van de zeventiende eeuw", vertelt Esther.

"Kunst helpt om te zien waar mensen staan en hoe ze kijken naar God, de wereld en de mens."

Het stadsfestival wil de aanwezigheid en betekenis van die ignatiaanse barokke influencers op de kaart zetten als we kijken naar de ontwikkeling van de stad. Tijdens

het festival wordt de lijn naar vandaag doorgetrokken. Dat gebeurt via lezingen en debatten waarin gelijkenissen met onze tijd worden belicht en kritisch doordacht. Ook tentoonstellingen dagen hedendaagse kunstenaars uit om de invloed van de barok naar de huidige tijd te vertalen.

Tienduizend

Een nieuwe 'tocht van hoop' vertelt over 'mensen met een missie toen en nu', en Rudi Mannaerts, pastoor van Sint-Andries werkte een tienduizendstappenwandeling uit. "We worden door dit festival echt uitgedaagd om de geschiedenis van een stad te bekijken in de huidige context die ook rond een beeldcultuur draait én een diverse samenleving is. Door kritisch naar de huidige beelden te kijken die op ons afkomen, kunnen we alvast veel leren uit de geschiedenis", besluit Esther haar verhaal.

In het woon-zorgcentrum

Beeldcultuur voor iedereen zichtbaar maken, het was een idee van de jezuiten in de zestiende eeuw. Om die 'iedereen' te bereiken werd in 2018, het Rubensjaar, een presentatie uitgewerkt die een tocht maakt langs de vijf monumentale kerken in Antwerpen. Doorspekt met anekdotes uit het leven van Rubens wordt een cultureel verhaal verteld dat aangeboden wordt aan woon-zorgcentra. In het kader van het stadsfestival werd het project terug op de agenda geplaatst.

© Mathias Hannes

› *Even piepen in wat je dacht te kennen en toch iets onverwachts ontdekken.*

Tonia Dhaese (61), coördinator van de Monumentale Kerken Antwerpen (MKA), licht toe: “Het initiatief kwam van een gids, met als doel mensen die in een woon-zorgcentrum verblijven van een culturele activiteit te laten genieten. Ze vond een tiental gidsen uit de pool van stadsgidsen en toerismepastoraalgidsen bereid om mee op de kar te springen en gaf hun een demonstratie. Aan de hand van wat tips over hoe dergelijke groepen best benaderd worden, zijn ze aan de slag gegaan.”

Dankbaar

Vanuit MKA werden alle woon-zorgcentra aangeschreven. “Een veertigtal reageerden positief”, vervolgt Tonia. “Achteraf bleek het voor iedereen een succes te zijn. De bewoners, zelf vaak niet meer mobiel genoeg om een museum te bezoeken, waren blij omdat cultuur tot bij hen kwam. Het personeel, dat uitermate drukbezet is, was blij dat er iets nieuws werd aangeboden dat goed was voorbereid en uitgewerkt. En ook voor de gids was het een dankbare opdracht.”

MKA werkte twee presentaties uit die verschillende kerken aandoen. Ze duren elk een uur. De gids blijft een kwartier langer om vragen of opmerkingen te beantwoorden. “Soms wordt een gids nadien ook meegetroond naar een kamer van een bewoner die nog van alles wil laten zien”, weet Tonia. “De groep is erg verscheiden, maar er zitten wel degelijk kenners in het publiek. Mensen die gewerkt hebben in of mensen kennen in de cultuursector.” De presentaties zijn bovendien doorspekt met anekdotes uit het privéleven van Rubens, zodat het verhaal boeiend blijft. Het verhaal vangt aan in de Sint-Andrieskerk met een schilderij van Otto van Veen, leraar van Rubens, en het eindigt in de Sint-Jacobskerk waar Rubens begraven ligt. “Ook woon-zorgcentra buiten de stad Antwerpen kunnen deze presentaties aanvragen”, geeft Tonia nog mee.

Kunst en geloof

De jezuïeten stichtten ook scholen om iedereen te bereiken. Ook in het HIGW (Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen) wordt een cursus gepland die de band tussen geloof en cultuur

wil aanscherpen. Voor Timothy Beynaerts, sinds vorig jaar directeur van het HIGW in Antwerpen, is het belangrijk om het onderwijs ‘te moderniseren en te verfrissen zonder compromissen op de inhoud’. “Geloof is dynamisch, het beweegt met de golven van de geschiedenis”, begint hij. “In een nieuwe context kan het woord van God ook altijd een nieuwe betekenis krijgen.” Hij noemt het ‘de eeuwigheidswaarde van het dynamische’. De veranderingen in de geschiedenis tonen zich in cultuuruitingen. Kunst helpt om te zien waar mensen staan en hoe ze kijken naar God, de wereld en de mens. Hier komt voor Beynaerts het domein van de verbeelding en het bewustzijn op de voorgrond. Hoe nemen we de dingen waar? Wat zien we gebeuren en wat niet? Wat hij hoopt te bereiken met dit vak is het doorbreken van een bepaald patroon. Welk wereld- en mensbeeld ligt aan de basis van hoe we God ervaren en denken, en vice versa? Kunnen we het eeuwenoude verhaal van de Bijbel linken aan de wetenschap van vandaag? Kan kunst dan toch de wereld redden als het zich verenigt met geloof? Net zoals de barokke influencers al wisten? Wie weet!

Praktische info:

- Algemene info over het festival: www.barokkeinfluencers.be.
- De tocht van hoop ‘mensen met een missie toen en nu’ kun je aanvragen via www.deloodsen.be/de-tochten-van-hoop.
- De tienduizendstappenwandeling is online beschikbaar via de app van *Gazet van Antwerpen* of je kan een kaart ophalen in de toeristische infopunten van Stad Antwerpen, in het station Antwerpen-Centraal en in Het Steen, of op een van de festivallocaties in de binnenstad.
- Wandel je liever met een ‘echte’ gids? Ook dat is mogelijk! De gidsen van TOPA leiden je graag langs de barokke hoogtepunten van de stad (125 euro voor een groep van maximum twintig personen; duur: drie uur). Meer informatie vind je op www.topa.be.
- Geïnteresseerd in een presentatie in een woon-zorgcentrum? Zend een e-mail naar info@mkantwerpen.be.
- Over de cursus op HIGW vind je alle info op www.higwa.be of per e-mail via higw@bisdomantwerpen.be.

ONTMOETING VERBINDT

WERELDDAG VAN DE MIGRANT EN DE VLUCHTELING

➤ *Annie Carpentier schikt tweedehandskledij en schoenen, alles netjes per maat en gelabeld.*

➤ *Bewoners uit het asielcentrum Meihof koken typische heerlijkheden uit hun land. Hun 'wereldkeuken' loopt snel vol smulpapen.*

Op 24 september brengt de 109de editie van de Werelddag van de Migrant en de Vluchteling hun kwetsbare positie in de samenleving onder de aandacht. In de pastorale eenheid Immanuel zetten heel wat mensen zich echter heel het jaar in voor medemensen op de vlucht. Zo runnen vrijwilligers een 'winkel'tje' met tweedehandskledij en organiseren ze maandelijks een etentje met de bewoners van het Meihof, een opvangcentrum voor asielzoekers in Lint.

Dorina Pagliaro

"Van bij de start van onze pastorale eenheid trok de werkgroep 'Dienstbaarheid en solidariteit' zich het lot van vluchtelingen aan", vertelt Josée Kleijn, verantwoordelijke diaconie en solidariteit. Ze bladert door lokale edities van het parochieblad *Kerk & Leven* en vestigt mijn aandacht op bijdragen over tal van initiatieven om haar woorden kracht bij te zetten. "In 2015 bezochten we met een aantal medewerkers in het Meihof een tentoonstelling met kunstwerken van bewoners. Onze pastoor Jos Kempnaers ging in gesprek met Raid Alwasety, een islamitische kunstenaar uit Irak, en kreeg prompt een prachtig kunstwerk cadeau. Net als vele andere vluchtelingen had hij na zijn erkenning moeite om een woning te vinden. Toen woonde hij een tijdje in de pastorie van Sint-Jozef in Hove. Uit dankbaarheid ontwierp hij ter gelegenheid van het Heilig Jaar van de Barmhartigheid een grafisch kunstwerk 'Barmhartigheid' dat inmiddels een plek kreeg in alle kerken van onze pastorale eenheid."

Bestelwagen

Josée bladert verder in haar stapel van *Kerk & Leven*. "Zie, toen kwamen leerlingen van het Sint-Ritacollege tijdens de vakantie elke dag met de kinderen van het Meihof spelen. En hier: in 2016 breiden verscheidene

parochianen kleding voor de dakloze migranten in Calais." Tijdens de voorbije veertigdagentijd zamelde de pastorale eenheid kledij in voor de humanitaire hub in Brussel. "We moesten een bestelwagen huren om alles te brengen, want het paste niet in onze auto's!", lacht Josée trots.

Solden

"En dit is onze kledingwinkel", troont Annie Carpentier, parochievrijwilliger in het Meihof, me mee. "Die startte ik een zestal jaar geleden op in de Welzijnsschakel Kiemen. Na een poos verhuisden we hierheen. Sommige mensen van de Welzijnsschakel schrokken toen wel: 'Oei, het asielcentrum! Gaan we dan in contact komen met *die vreemden?*' Maar ze hebben zelf ervaren dat het best meevalt." Rondom me zie ik rekken en dozen vol kleding en schoenen, netjes gelabeld per maat. Annie lacht: "Dat heeft ons heel wat werk gekost!"

De bewoners van het Meihof mogen hier gratis enkele stuks uitkiezen. Daarnaast houdt Annie samen met een andere parochievrijwilliger de winkel tweemaal per maand open voor de bezoekers van de Welzijnsschakel. Buurtbewoners en parochianen schenken geregeld – veel – kledij. Toch is er vooral aan mannenschoenen een tekort. Daar weet Josée wel raad mee: "We namen onlangs contact op met schoenenwinkel Torfs. Na de volgende solden zullen we wellicht een deel van hun niet-verkochte schoenen krijgen."

Liefde gaat door de maag

Nog een ander initiatief is de Wereldkeuken. De laatste vrijdag van elke maand koken bewoners uit het Meihof typische heerlijkheden uit hun land van herkomst. Iedereen is welkom om mee te smullen tegen democratische prijzen. De opbrengst gaat naar de koks en kokkinnen. De drank wordt verkocht ten voordele van de Welzijnsschakel zelf. Ook de gemeente draagt een steentje bij: tijdens de zomermaanden vindt het wereldkeukenbuffet plaats in de zomerbar in het park. "Intussen moeten we al in twee shiften eten, want het lokaal is te klein voor al het volk dat opdaagt", vertelt Josée enthousiast. "De vorige keer aten we Afghaans, daarvoor Armeens. Het is altijd iets anders. De kookploeg hangt dan steevast de vlag van hun land van herkomst op. Het is voor hen een moment van trots en ontmoeting."

Heb je ook zin gekregen om met jouw geloofskern aandacht te besteden aan mensen op de vlucht? Surf naar www.bisdomantwerpen.be en klik op de tegel 'Werelddag van de Migrant en de Vluchteling' voor suggesties. Ze zijn niet enkel op de Werelddag te gebruiken, maar jaarrond. Of scan de QR-code hiernaast.

DE ZIEL ZINGT

MARIA DOET IEDEREEN ZINGEN

Het project 'Kapelletjes in Vlaanderen' raakt ongetwijfeld de snaar van menige ziel. De hernieuwde aandacht voor de duizenden kapellen in Vlaanderen klinkt velen immers als muziek in de oren. Figuurlijk, maar ook letterlijk, want rond kapelletjes zijn aloude Marialiederden nooit veraf.

Johan Govaerts

"'t Bouwt u tempels en kapellen van de zee tot in de hei", schreven Clem De Ridder en Emiel Hullebroeck destijds in hun Marialied *Lieve-Vrouw der Lage Landen*. Met zeker meer dan vijftienduizend zijn ze, de talloze kapelletjes op hoeken, in weiden en langs gevels. Met ondersteuning van Kadoc, het Documentatie- en Onderzoekscentrum voor Religie, Cultuur en Samenleving, is PARCUM, het museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur, ze volop aan het inventariseren op een bewust laagdrempelige website www.kapelletjes.be. Zo wil PARCUM de eeuwenoude tradities en verhalen die aan kapellen verbonden zijn, bewaren voor het nageslacht.

"Behalve het in kaart brengen van kapelletjes, proberen we ook een lokale dynamiek daarrond tot stand te brengen, zoals het Mei-Wij-moment dat vrouwenvereniging Ferm in de meimaand uitwerkte", vertelt Johan. Vanuit CCV is hij projectmatig betrokken in een werkgroep met medewerkers van PARCUM, CCV en Ferm, waarin hij mee de lokale dynamiek trekt. "In samenwerking met Koor & Stem ontwikkelden we een project rond tien Marialiederden. Die

vaak aloude en vertrouwde gezangen bezitten de kracht ook mensen met dementie aan het zingen te brengen. Koor & Stem publiceert de partiturenbundel en samen met het koor Koordinaat verzorgden we de opname", vervolgt Johan, meteen ook technicus van dienst.

Reeds meer dan tien jaar is Filip Zutterman een pionier wat betreft het zingen met mensen met dementie. "Het is organisch begonnen en gegroeid", blikt Filip terug. "Wat me diep en blijvend heeft getroffen tijdens het werken met mensen met dementie is dat een moeder of vader haar of zijn kind niet meer herkent. Wellicht is dat een van de diepste pijnen die een kind moet doorstaan. Want zo juist is wat de dichteres Maria Neeltje Min zegt: 'Voor wie ik liefheb, wil ik heten.'"

Sindsdien kiest Filip voor de ziekenzalving steevast het verhaal van de genezing van de blinde. "Daarin vraagt Jezus tussendoor: 'Wat

➤ *Overal waar je gaat langs Vlaamse wegen, kom je kapelletjes tegen.*

Filip Zutterman heeft nog veel meer boeiends te vertellen. Johan Govaerts mocht hem interviewen en filmen in een woon-zorgcentrum waar je hem aan het werk ziet. Bekijk de opname via deze QR-code:

Een uitgebreide getuigenis van Filip Zutterman en allerlei info over het project Kapelletjes in Vlaanderen vind je via www.kerknet.be/ccv-partner-christelijk-vormingswerk/collectie/mariakapelletjes-erfgoed-en-spiritualiteit.

Er zitten nog heel wat projecten in de pijplijn, zoals een gloednieuw pakket luisterverhalen waarmee je een heuse gezinskapelletjestocht kan organiseren en didactische pakketten voor onderwijs en catechese. Via johan.govaerts@bisdomantwerpen.be kan je een flyer aanvragen om alle projecten ruim bekend te maken.

ziet ge?', waarop de blinde in het genezingsproces zegt: 'Ik zie mensen, ze lijken op bomen.' Zo zie ik in het voortschrijdende verlies van herkenning toch hoe mensen met dementie gevoelig blijven voor mensen die zijn als bomen: mensen als een stevige stam, mensen die schaduw bieden tegen te hevige zon ... Kortom, mensen die betrouwbaar zijn. Op hen wil ik mijn koers richten, zoals de *funiculare* in Bergamo de nieuwe lagergelegen stad verbindt met de oude stad hogerop."

"Dit is wat ik ervaar in het zingen met mensen met dementie," besluit Filip treffend, "het ontstaan van allerlei verbindingen die een mens weer includeren: met zichzelf, omdat zingen de hersenen op zo veel verschillende plekken tegelijk triggert, maar ook sociaal en zelfs in de tijd: zingen creëert immers ook nieuwe herinneringen ... De diepste dynamiek van wat hier gebeurt, noem ik het oproepen van zin, aansluitend bij de ervaring van Hildegard von Bingen: 'de ziel zingt.'"

IN DE KIJKER

FAMILIE DE BAKKER, NEST VAN VIER DIAKENS

› Gert, Bart, papa Marcel, mama Hilde en Dries

› Gert de Bakker, omringd door zijn familie bij zijn diakenwijding in december 2022.

*Een unicum ter wereld, vermoedelijk. Dat is **het gezin de Bakker met maar liefst vier diakens**: papa Marcel en drie zonen. Zo bedacht bisschop Bonny luidop tijdens de wijdingsviering van Gert de Bakker (48) tot diaken op 18 december 2022 in de Antwerpse kathedraal.*

Jan Caljon

Het is gezellig thuis komen bij de 'de Bakkers': mama Hilde Helsen, zelf pastoraal werkster, moederkloekt niet alleen over vier diakens en de rest van haar kroost, maar ook over andere kinderen die een warm nest nodig hebben. Voor Dries (45), verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Sint-Franciscus en werkzaam bij het Nederlands-Vlaams Bijbelgenootschap, is verkondiging belangrijk bij de invulling van zijn diaconaat, terwijl de anderen focussen op dienstbaarheid. Bart (47) is ziekenhuispastor in de psychiatrische instelling Alexianen in het aartsbisdom Mechelen-Brussel en medeverantwoordelijk voor de diakenopleiding daar. Gert is verantwoordelijke voor liturgie in de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beatrijs en ziekenhuispastor in het Heilig Hartziekenhuis in Lier. Bart nuanceert spontaan: "Vanuit onze dienstbaarheid doen we ook uitdrukkelijk aan verkondiging. Als getuigenis naar niet-gelovigen is dienstbaarheid een stevige vorm van verkondiging."

Genade Gods

De zorg voor kwetsbare kinderen is de kern van het apostolaat van Marcel en Hilde. In 1988 nam Marcel een engagement op voor Vietnamese bootvluchtelingen. Het echtpaar adopteerde naast de eigen zonen enkele kinderen met een beperking uit het Zuiden. Toen ze de vraag kregen om een adoptiedienst

op te starten voor kinderen met een beperking, aarzelden ze niet. "Gods roep is zo sterk. Weigeren is onmogelijk", omschrijft Hilde het. Marcel: "Er rezen vele vragen, maar de voorzienigheid zorgde telkens voor antwoorden." Was er geen gezin beschikbaar, dan vonden ze wel een plekje in hun eigen nest. Enkele jaren geleden richtte het echtpaar De Bakkerij op, een gemeenschap rond en voor gezinnen met kinderen met een verstandelijke beperking. "Daar kunnen we elkaar ontmoeten, samen eten, samen delen en samen vieren."

"Dienstbaarheid is een stevige vorm van verkondiging."

"Opgroeien in zo'n nest met zorg voor elkaar en voor de zwakkeren kan niet anders dan gevolgen hebben voor je eigen ontplooiing", meent Dries. Gert beaamt: "We waren een speciaal gezin. Met de komst van Emmanuel en Leena werden we het eerste gezin in Berlaar met kinderen met een donkere huidskleur. De omgang met onze zussen, Dominique en Elise, met het syndroom van Down, maakt dat diversiteit geen theoretische les is." Bart: "De buitenwereld denkt vaak dat we veel gemist hebben. De realiteit is juist dat ik veel

rijker ben geworden door te leren omgaan met verschil. Ook de passie voor religie is ons met de paplepel ingegoten", vertelt Gert. "Al opgroeiend wisselden we geregeld van gedachten over de Kerk en op welke manier we die moesten hervormen." Bart had vaker kritiek op het instituut: "Ik wil zelf het gezicht zijn van verandering in de Kerk. Zelf gaan staan in een synodale Kerk." Dries vult aan: "Mijn roeping groeide tijdens de jeugdpastoraal. Na een samenscholingsweek van de jeugdpastorale werking JOZIB schreef een meisje op mijn arm: 'Jij haalt het beste in mij naar boven.' Het is mijn constante streven om dat gevoel steeds weer te realiseren."

Gedragen

In de keuze om diaken te worden, spelen partners een belangrijke rol, stipt Marcel aan. Tijdens haar opleiding tot pastoraal werkster dacht Hilde dat het mogelijk zou worden om tot diaken gewijd te worden. "Het is er nooit van gekomen", blikt ze terug. "Ik voel het aan alsof ik een beetje meegezonden ben toen Marcel tot diaken gewijd werd." Dries vult aan: "Pastoraal kunnen handelen vanuit ons gezinsleven ervaar ik als een voorrecht." Marcel vat zijn roeping krachtig samen: "Ik voelde mij zo bemind dat ik dat niet meer voor mezelf kon houden. God heeft ons het eerst bemind. Daar begint alles."

Als diaken leven ze hun geloof voor, ook in hun gezin, maar laten ze hun kinderen vrij om hun eigen weg te zoeken, ook op geloofsvlak. Allen weten ze zich daarin voortdurend bevraagd door hun kinderen. "Dat doet ons groeien in onze rol als diaken", meent Gert. Marcel besluit: "Authentiek aanwezig zijn bij onze kinderen is het fundament, en dat in combinatie met de genade van Christus."

DE KIOSK

MEDEDELINGEN

EIGEN DIENSTEN

Veerle **Hardy** overleed in Deurne op 16 juni 2023. Ze was onthaalverantwoordelijke van het bisschopshuis sinds 1 september 2021.

Nancy **Rooms** werd per 1 januari 2023 ingezet als medewerker binnen het diocesaan economaat.

OVERLIJDEN

Leopold **Baeten**, priester van ons bisdom, overleed in Zelzate op 13 juni 2023. Hij was onder meer leraar in Boom, leraar en directeur in Malle; proost voor de KSA; godsdienstleerkracht in Brasschaat, Merksem en Malle; rector voor de zusters annuntiatiën in Malle; pastoraal ziekenhuiswerker in campus Sint-Augustinus in Wilrijk en rector voor de zusters van de christelijke scholen Berkelhoeve in Vorselaar. Hij werd geboren in Turnhout op 25 januari 1927 en tot priester gewijd in Mechelen op 1 april 1951.

Julius **Juul Brems**, priester van ons bisdom, overleed in Antwerpen op 5 mei 2023. Hij was onder meer leraar in het Sint-Gummaruscollege in Lier, onderpastoor en pastoor in verschillende parochies in Antwerpen. Hij werd geboren in Aarschot op 26 februari 1926 en tot priester gewijd in Mechelen op 22 juli 1952.

Jozef **Jef Busschots**, norbertijn van Averbode, overleed in Averbode op 1 mei 2023. Hij was onder meer onderpastoor in Laakdal en Brasschaat. Daarnaast was hij prior van de Sint-Michielspriorij in Brasschaat, parochievicaris in Brasschaat, Sint-Antonius, en pastoraal verantwoordelijke voor rust- en verzorgingshuis Christine in Ekeren. Hij werd geboren in Berchem op 30 maart 1944 en tot priester gewijd in Averbode op 20 september 1974.

Herman **De Cock**, redemptorist, overleed in Antwerpen op 28 mei 2023. Hij was onder

➤ *Mick Huybrechts werd op 21 mei in Teteringen in het bisdom Breda door Hans Van den Hende, bisschop van Rotterdam, tot diaken gewijd. Op 17 december zal bisschop Bonny hem tot priester wijden.*

meer godsdienstleerkracht aan het Instituut Maris Stella Antwerpen en het Instituut Onze-Lieve-Vrouw Antwerpen. Hij werd geboren in Gent op 27 oktober 1934 en tot priester gewijd in Leuven op 31 augustus 1960.

Frans **Sanders**, priester van ons bisdom, overleed in Essen op 8 juli 2023. Hij was onder meer onderpastoor in Kalmthout en Ekeren, pastoor in Antwerpen, Sint-Laurentius, en meewerkend priester in federatie Ekeren-Zuid. Hij werd geboren in Hever op 2 mei 1927 en tot priester gewijd in Mechelen op 20 juli 1952.

Jozef **Jef Smets**, priester van ons bisdom, overleed in Deurne op 12 mei 2023. Hij was onder meer onderpastoor in Heist-op-den-Berg en Essen, professor aan het Diocesaan Seminarie Antwerpen en proost van de Christelijke Arbeidersorganisaties. In 2000 stond hij mee aan de basis van de oprichting van de Commissie Sociaal Dienstbetoon waarvan hij ook voorzitter werd. Hij werd geboren in Broechem op 23 januari 1936 en tot priester gewijd in Antwerpen op 8 juli 1962.

Franciscus **Frans Veraart**, priester van ons bisdom, overleed in Westmalle op 3 mei 2023. Hij was onder meer onderpastoor in Turnhout, Antwerpen, Mortsel en Deurne. Daarna was hij pastoor in Antwerpen, Sint-Joris. Hij werd geboren in Roosendaal (Nederland) op 26 maart 1936 en tot priester gewijd in Mechelen op 8 juli 1961.

WIJDING EN BENOEMING

Mick **Huybrechts**, geboren in Rumst op 27 juli 1987, werd op 21 mei 2023 in Teteringen

(Nederland) door Hans Van den Hende, bisschop van Rotterdam, tot diaken gewijd. Per 21 mei 2023 werd hij door onze bisschop benoemd tot diaken in de pastorale eenheid Heilige Damiaan, en dat tot 16 december 2023.

BENOEMINGEN

Emmanuel **Ikeobi**, priester van het aartsbisdom Onitsha (Nigeria), priester-in-zending in het bisdom Antwerpen en vicaris van het vicariaat Antwerpen; Ronald Sledsens, priester van ons bisdom en deken van Antwerpen-Centrum, Antwerpen-Noord en Antwerpen-Zuid; Norbert Wauters, priester van ons bisdom en deken van Zuiderkempen; Jan Verheyen, priester van ons bisdom en deken van Kempen-West, en Lieven Snyers, priester van ons bisdom en deken van Kempen-Oost, werden door de bisschop benoemd tot lid van het kathedraalkapittel van Antwerpen per 1 juni 2023.

Maria **Mieke Cools**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 31 mei 2023 herbenoemd tot parochieassistente in de pastorale eenheid Heilige Norbertus voor een periode van zes jaar.

Godelieve **Lieve Cornelis** werd per 31 mei 2023 benoemd tot verantwoordelijke voor de gemeenschapsofbouw in de pastorale eenheid Heilige Norbertus en lid van dat team voor een periode van zes jaar.

Myriam **de Boer**, pastoraal werkster van ons bisdom, werd per 1 juli 2023 benoemd tot pastoraal ziekenhuiswerkster in het Universitair Ziekenhuis van Antwerpen in Edegem, in de pastorale eenheid Heilige Maria Magdalena, voor een periode van zes jaar.

© Johan Wouters

► Tijdens het Te Deum van 21 juli in de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal traden Emmanuel Ikeobi, Ronald Sledsens, Norbert Wauters, Jan Verheyen en Lieven Snyers voor het eerst aan als kersverse leden van het kathedraalkapittel.

© Nathalie Mlilo

Henk **De Kok**, permanent diaken van ons bisdom, werd per 1 mei 2023 benoemd tot diaken en teamlid in de pastorale eenheid Heiligen Jacobus & Antonius voor een periode van zes jaar.

Helena **Marleen Elst** werd per 8 september 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw en als lid van dat team voor een periode van zes jaar.

Jan **Eygenraam**, norbertijn van Averbode, werd per 31 mei 2023 herbenoemd tot parochievicaris in de pastorale eenheid Heilige Norbertus voor een periode van zes jaar.

Emmanuel **Georges**, priester van het Instituut Chemin Neuf, werd per 2 februari 2023 benoemd tot rector van de Heilig Hartbasiliek in Antwerpen-Berchem, in de pastorale eenheid Heilige Damiaan, voor een periode van zes jaar.

René **Hendrickx** werd per 31 mei 2023 herbenoemd tot verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Heilige Norbertus en als lid van dat team, en dat tot 28 september 2027.

Leo **Peeters**, diaken van ons bisdom, werd per 31 mei 2023 herbenoemd tot diaken in de pastorale eenheid Heilige Norbertus, en dat tot 10 april 2024.

Eric **Seghers**, norbertijn van Averbode, werd per 31 mei 2023 benoemd tot verantwoordelijke voor de gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Heilige Norbertus en herbenoemd als pastoor en teamlid voor een periode van zes jaar.

Christel **Chris Smits**, pastoraal werkster van het aartsbisdom Mechelen-Brussel, voorheen parochieassistente in de pastorale eenheid Sara en Abraham, werd per 28 mei 2023 benoemd tot parochieassistente in de pastorale eenheid Heiligen Prisca en Aquila voor een periode

van zes jaar. Per 1 juli 2023 werd ze tevens herbenoemd tot medewerkster van Attent voor de werkgroep presentiepastoraal, ressorterend onder het vicariaat diocesane diensten, en dat voor een periode van zes jaar.

Paul **Smits** werd per 8 september 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw en als lid van dat team voor een periode van zes jaar.

Lutgarde **Lutgart Van den Broeck** werd per 8 september 2022 herbenoemd tot verantwoordelijke voor de gemeenschapsopbouw en coördinatie in de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw en als lid van dat team voor een periode van zes jaar.

Helena **Leen Van Hilst** werd per 1 april 2022 benoemd tot verantwoordelijke voor diaconie en solidariteit in de pastorale eenheid Heilige Gummarus en Zalige Beartijs en als lid van dat team, voor een periode van zes jaar. Ze behoudt haar overige functies.

Michel **Vanmechelen** werd per 31 mei 2023 herbenoemd tot teamlid in de pastorale eenheid Heilige Norbertus voor een periode van zes jaar. Firas Ghazi Youssif, priester van het aartsbisdom Bagdad (Irak) van de Chaldeeën, werd per 1 juni 2023 benoemd tot parochievicaris in Antwerpen, Sint-Eligius, en tot pastor voor de Chaldeeuwskatholieke gemeenschap in het bisdom Antwerpen, voor een periode van zes jaar.

STOPZETTINGEN

Marc **De Meester** nam per 30 juni 2023 ontslag als verantwoordelijke financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Rupelkerk Sint-Franciscus en als lid van dat team. Edward **Ward Gielis**, pastoraal werker van ons bisdom, nam per 9 april 2023 ontslag als parochieassistent in de pastorale eenheid

Rupelkerk Sint-Franciscus aan het einde van zijn benoemingstermijn.

Colman **Kimaryo**, spiritijn, ontving van zijn generaal bestuur een nieuwe benoeming in het buitenland. Zijn benoeming als parochievicaris in de pastorale eenheid Clara van Assisi werd per 31 juli 2023 beëindigd.

Koen **Kint**, permanent diaken van ons bisdom, leraar rooms-katholieke godsdienst aan het Maris Stella Instituut in Malle, nam per 2 februari 2023 ontslag als diaken in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria, aan het einde van zijn benoemingstermijn.

Andrea **Leirs**, pastoraal werkster van ons bisdom, beëindigde per 30 april 2023 haar taak als persoonlijke begeleiding en groepsbegeleiding in het bisdom Antwerpen.

Nick **Schellemans** nam per 30 juni 2023 ontslag als teamlid in de pastorale eenheid Mozes.

De benoeming van Aron **Sisak**, priester van het Instituut Chemin Neuf, als rector van de Heilig Hartbasiliek in Antwerpen-Berchem, in de pastorale eenheid Heilige Damiaan, werd per 2 februari 2023 beëindigd.

Dirk **Van den Broeck**, priester van ons bisdom, nam per 31 december 2022 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw in de pastorale eenheid Heiligen Dimpna en Gerebernus, aan het einde van zijn benoemingstermijn. Hij behoudt zijn overige functies.

Jan **Van Gerven**, priester van ons bisdom, ging per 1 mei 2023 met pensioen. Zijn benoeming als parochievicaris in de parochies van de pastorale eenheid Elia werd beëindigd.

De benoeming van Lutgardis **Lut Van Gils**, pastoraal werkster van ons bisdom, als verantwoordelijke voor de gemeenschapsopbouw en coördinatie en als verantwoordelijke

© Amandus International

verkondiging en catechese in de pastorale eenheid Elia en als lid van dat team, werd beëindigd per 30 april 2023.

Peggy **Verbist** nam per 29 mei 2023 ontslag als verantwoordelijke liturgie en gebed in de pastorale eenheid Don Bosco en als lid van dat team.

Pieter **Wieërs**, permanent diaken van ons bisdom, beëindigde per 30 juni 2023 zijn taken binnen het bisdom Antwerpen.

Rik **Wyffels** nam per 30 juni 2023 ontslag als verantwoordelijke gemeenschapsopbouw en coördinatie, financieel en materieel beheer in de pastorale eenheid Heilige Martha en Maria (Malle, Zoersel) en als lid van dat team.

De bisschop stelt er prijs op bij deze gelegenheid zijn medewerkers van harte te danken.

SAMENVOEGING PAROCHIES

Bij bisschoppelijk decreet van 1 juli 2023 werden de parochies Schelle, HH Petrus en Paulus, en Schelle, Heilige Familie, samengevoegd, zoals bepaald in canon 515 § 2 C.I.C. De nieuwe parochie draagt de naam SS. Petrus en Paulus.

GEBIEDSOMSCHRIJVING

Bij bisschoppelijk decreet van 19 juni 2023 wordt de gebiedsomschrijving van de parochie Sint-Antonius, abt in Zoersel aangepast naar overeenkomst met het grondgebied van de gemeente Zoersel; de gebiedsomschrijving van de parochie Sint-Guibertus in Schilde met het grondgebied van de gemeente Schilde. De gebiedsomschrijving van de parochie Onze-Lieve-Vrouw van de Bloeiende Wijngaard in Wijnegem wordt uitgebreid met de straten op het grondgebied van de gemeente Wijnegem die behoorden tot de voormalige parochie Onze-Lieve-Vrouw-Tenhemelopgenomen in Schilde (Bergen); zoals bepaald in canon 512 § 2 C.I.C.

PRIESTERS ALS TOCHTGENOTEN VOOR ELKAAR

In de priesterraad groeide het idee om de broederlijkheid en verbondenheid tussen priesters meer te stimuleren en 'tochtgenoot' te zijn voor elkaar. Vroeger gebeurde dat bijna automatisch tijdens wekelijkse of maandelijkse 'kranskes'. De realiteit is nu heel anders. Waren er destijds meerdere priesters in een parochie, vandaag is er vaak nog slechts één actieve priester voor een hele pastorale eenheid. Sinds enkele jaren is er een groep buitenlandse priesters actief in ons bisdom. Ze komen maandelijks met enkele jongere confraters samen tijdens een vormings- en ontmoetingsnamiddag. Voor de buitenlandse priesters kan het ook interessant zijn om via de ontmoeting met een oudere collega een stukje verleden van het bisdom te leren kennen. Ben jij bereid om mee in dit project te stappen en een confrater te ontmoeten? Wellicht werd je al gecontacteerd per e-mail of telefoon. Zo niet, geef dan jouw naam door aan Herman Augustyns via herman.augustyns@telenet.be of 0474 51 51 28.

➤ *Net voor dit blad ter perse ging, op 3 september, werd kanunnik Luc Terlinden (54) uit Etterbeek tot bisschop gewijd in de Sint-Romboutskathedraal van Mechelen. Op 22 juni benoemde paus Franciscus hem tot aartsbisschop van Mechelen-Brussel in opvolging van kardinaal Jozef De Kesel die eervol ontslag kreeg. Sinds 1 september 2021 was Terlinden al vicaris-generaal van het aartsbisdom, moderator van de bisschopsraad en verantwoordelijke van het Vicariaat Opleiding en Vorming voor het Franstalige deel van het aartsbisdom. De nieuwe bisschop koos als bisschopsleuze 'Fratelli tutti'.*

© IPID

JAARBOEK 2024

Begin januari verschijnt het nieuwe Jaarboek van het bisdom Antwerpen. Daarin willen we de gegevens van elke medewerker en organisatie zo correct mogelijk vermelden, een noodzakelijke voorwaarde om elkaar snel en makkelijk te kunnen contacteren. Daarom willen we vragen om je gegevens uit de vorige editie na te kijken en correcties of aanvullingen van bijvoorbeeld je (e-mail)adres, telefoon, gsm, namen van instellingen, nieuwe of gewijzigde functies en dergelijke te bezorgen aan het secretariaat. Dat kan tot uiterlijk vrijdag 13 oktober 2023 via secretariaat@bisdomantwerpen.be. Wijzigingen die bij het secretariaat toekomen na deze datum proberen we in de mate van het mogelijke nog tijdig te verwerken. Om het jaarboek te bestellen, kan je terecht bij uitgeverij Halewijn. In het novemnummer van *Relevant*, zal je een bestelformulier vinden. (Kathleen Verbergh)

LERENSLANG

DE PASTORALE TOP DRIE

Vanaf september 2023 wordt de verplichte halfjaarlijkse vorming voor teamleden van een pastorale eenheid anders georganiseerd. Vroeger bepaalde de inhoudelijk verantwoordelijke vicaris in samenspraak met de werkbegeleider de thema's. Nu werkt het bisdom zes vormingstrajecten uit, geïnspireerd op wat er leeft in het pastorale veld. De trajecten werden voorbereid door medewerkers van de drie vicariaten en gepresenteerd in een handzame brochure. De teams kregen de opdracht om voor 15 augustus uit het aanbod hun persoonlijke top drie te kiezen.

Hoe komt een team tot een keuze? Welke criteria spelen een rol?

Myriam Smits

Hoe een team zijn top drie samenstelt, is aan het team. Er is niets bepaald omtrent de procedure om tot die keuze te komen. Als je er even over nadenkt, zijn er verschillende mogelijkheden. Een verkiezing om vast te stellen welke vormingstrajecten worden ingediend, gevolgd door een stemronde om de volgorde vast te leggen. Of een debat met voor- en tegenargumenten. Om een idee te krijgen hoe het er in de praktijk aan toeging, leggen we ons oor te luisteren bij de bruggenbouwers en een van de verantwoordelijke teamleden van drie pastorale eenheid-teams uit het vicariaat Kempen.

Actualiteit

Het team van de pastorale eenheid Sint-Salvator (Berlaar, Berlaar-Heikant, Bevel, Gestel, Kessel en Nijlen) startte met een korte introductie over de nieuwe opzet van de vorming voor de teams. Daarna bekeken ze samen de thema's van de zes voorgestelde vormingstrajecten. Alle thema's bleken interessant. Hoe kom je dan tot een keuze? "Daarbij lieten we ons leiden door de mate waarmee we later met dat thema aan de slag konden", vertelt Jef De Wilde, verantwoordelijke voor catechese en verkondiging van Sint-Salvator. "We waren het als team snel

eens en ondervonden bijgevolg geen moeite om onze top drie samen te stellen."

Programma

Bijzonder is ook dat ze die top drie zien als een programma voor de komende drie jaar. "Het zou mooi zijn, mocht de volgorde van de vormingstrajecten behouden blijven: starten met nummer één, volgend jaar nummer twee en tot slot nummer drie", denkt Jef luidop. Mocht het niet zo zijn, vormt dat evenmin een probleem. Er zit immers geen volgorde in de opzet van de trajecten. In de teamvergadering spraken de leden ook over het inplannen van de vorming in het werkjaar: de eerste twee bijeenkomsten op één dag, de evaluatiebijeenkomst volgt enkele maanden later. "Het lijkt ons vruchtbaarder om ons gedurende een volledige dag grondig over de materie te buigen, dan tussen beide sessies enkele weken te laten verlopen", verduidelijkt Jef.

In de pastorale eenheid Heiligen Martha en Maria (Malle-Zoersel) pakten de teamleden het op een andere wijze aan. Elk teamlid kreeg de opdracht mee om thuis drie vormingstrajecten uit te kiezen. Op de volgende teamvergadering werden de resultaten bij elkaar gelegd. Toen bleek dat de gekozen thema's in dezelfde lijn

lagen. Het kostte dan ook niet veel moeite om een top twee samen te stellen. Argument daarbij was de toekomst van de pastorale eenheid. Het vormingstraject biedt immers de mogelijkheid om als team tijd te nemen om te groeien, en dat kan met ieder thema. De bruggenbouwer schoof een ontbrekende derde optie naar voren die door iedereen werd onderschreven.

De teamleden van de pastorale eenheid Onze-Lieve-Vrouw (Essen-Kalmthout) volgden een gelijkaardige opzet om tot een top drie te komen. Ook zij maakten thuis ieder voor zich een top drie. Tijdens een bespreking van de resultaten in een teamvergadering, kwamen ze tot een consensus.

Puzzelen

Wellicht gingen andere teams van pastorale eenheden nog andere wegen om tot een keuze te komen. Bij het ter perse gaan van dit nummer zonden ruim twee derde van de teams hun top drie in. Het valt op dat de meeste een catechetisch of liturgisch thema op nummer een plaatsen. Het wordt dus puzzelen om zoveel mogelijk recht te doen aan die eerste keuze.

Positief

De bevroegden gaven alvast als feedback dat hun teams het als positief ervoeren dat ze geconsulteerd werden. Zo konden ze een keuze maken die aansluit bij hun huidige speerpunten. De thema's van de vormingstrajecten sluiten aan bij de praktijk en ze hopen er na de vorming mee aan de slag te kunnen, klinkt het. Ook de opzet dat de vorming aan het gehele team gegeven wordt en niet onderverdeeld per deelgebied, ervaren ze als een meerwaarde. Zo hoeft niemand een samenvatting te geven aan de andere teamleden. Ieder is er immers bij en krijgt dezelfde inhoud. Ze hebben er alvast zin in. Nu nog eerst de puzzel leggen ...

DOORKIJK

WATER EN BROOD VOOR ELKE (SCHOOL)DAG

➤ *Nick: "Jezus is het brood dat eeuwig leven geeft. Een leven van vreugde en genade, elke dag opnieuw. Het is een vreugde die je moeilijk voor jezelf kan houden en die we mogen delen met iedereen."*

"Als u wist wat God wil geven, en wie het is die u om water vraagt, zou u Hém erom vragen en dan zou Hij u levend water geven"

(Johannes 4, 10)

Als kleine jongen mocht ik God reeds vroeg in mijn leven ervaren. De verhalen over Jezus maakten al snel indruk op mij. Ondertussen is mijn geloof uitgegroeid tot iets moois waar ik dagelijks onbeschrijfelijk mag van genieten. Het geeft mij een intense vreugde in het leven. Het is de motor om mijn job als leerkracht wiskunde in het vijfde en zesde jaar in Sint-Lodewijk Antwerpen, met diepgang en vreugde uit te voeren. Wie eens geproefd heeft van het levende water, kan op onverklaarbare wijze niet anders dan een ander mens worden. Om Jezus zelf te citeren: "Iedereen die dit water drinkt, zal weer dorst krijgen. Maar wie het water drinkt dat ik hem geef, zal nooit meer dorst krijgen. Het water dat ik geef, zal in hem een bron worden waaruit water opwelt dat eeuwig leven geeft" (Johannes 4, 13).

God zelf is de reden om dankbaar te zijn voor dit leven, voor mijn werk, voor de mensen die mij omringen. Ook dat ervaar ik als een grote meerwaarde in mijn werk als leerkracht. Het geeft mij een doel en de kracht om er elke dag opnieuw te staan.

In de voorbije jaren heb ik intens mogen proeven van wat het betekent om geliefd te zijn door God, ook al was dat vaak niet wederzijds. Ik heb zelf intens mogen ervaren hoe God geduldig met mij geweest is, hoewel ik dat zelf

vaak niet was met Hem. Ik heb in overvloed mogen voelen wat het is om vergeving en nieuwe kansen te krijgen van God, hoewel ik zelf telkens opnieuw fouten maakte en faalde. Al die ervaringen hebben ervoor gezorgd dat ik de inhoud van de begrippen 'liefde', 'geduld', 'vergeving' en 'nieuwe kansen' veel dieper heb leren kennen. Ik geloof dat God mij meer over die waarden heeft geleerd om ze ook intenser en bewuster te kunnen toepassen en doorgeven in de omgang met mijn leerlingen.

Van nature ben ik snel verwonderd over eenvoudige dingen. Ook de boodschap van het Evangelie is zo eenvoudig en puur, en tegelijkertijd zo krachtig, dat ik er telkens opnieuw door bewogen word. Onbewust trek ik die lijn ook door in mijn lessen wiskunde. Ik wil mijn leerlingen leren om zich te verwonderen over wat ze kunnen, hoe wonderbaarlijk hun hoofd werkt om bepaalde concepten te begrijpen en dat dat eigenlijk geen evidentie is. Ik merk dat zulke kleine opmerkingen hen motiveren. Ook hiervoor dank ik God, dat Hij mij dat eerst zelf heeft geleerd om er daarna in de praktijk iets mee te mogen doen.

Ik volgde de opleiding tot ingenieur in Gent en bleef als geboren en getogen West-Vlaming hangen in Antwerpen na de oprichting van een zomerschool. Wiskunde en wetenschap bevatten voor mij een enorme schoonheid. Het

feit dat de mens op zoek gaat naar bewijzen en formules om te proberen te verklaren waarom dingen zijn zoals ze zijn, wijst er in mijn ogen op dat er méér moet zijn dan wijzelf. Ook daar kan ik God ontmoeten in mijn werk. In mijn ogen bevat geloof overigens een dimensie die de wetenschap overstijgt, zonder elkaar evenwel uit te sluiten. Geloof is jezelf 'blind' overgeven aan iets waar we met ons mense-lijke verstand niet altijd bij kunnen, iets wat niet altijd wiskundig bewijsbaar is. Zoals Jezus tot Thomas zei: "Gezegend zijn degenen die in Mij geloven, zonder Mij ooit te hebben gezien."

Tegelijkertijd confronteert dat 'zoeken' mij met de kleinheid en eenvoud van de mens. Wat een tegenstelling met hoe groot wij, mensen, ons dikwijls voelen. Te groot om ons ego en onze eigen verlangens opzij te zetten. Te groot ook om de boodschap van Jezus binnen te laten in ons leven, zijn wijsheden, zijn offer voor ons. En dat terwijl Jezus zegt, in hetzelfde gesprek als hierboven: "Als u wist wat God wil geven, en wie het is die u om water vraagt, zou u Hém erom vragen en dan zou Hij u levend water geven" (Johannes 4, 10).

Aan de jonge lezers van deze rubriek geef ik graag onderstaand vers door: "Ik sta voor de deur en klop aan. Als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal ik binnenkomen, en we zullen samen eten, ik met hem en hij met Mij" (Openbaring 3, 20). Durf Jezus te vragen om het levende water. Durf in te gaan op zijn uitnodiging. Het is de beste keuze die je ooit in je leven zal kunnen maken.

Nick Vermeirsch, leerkracht wiskunde aan de Secundaire Handelsschool Sint-Lodewijk Antwerpen

TWEE JONGERENPASTORES HUWDEN MET ELKAAR

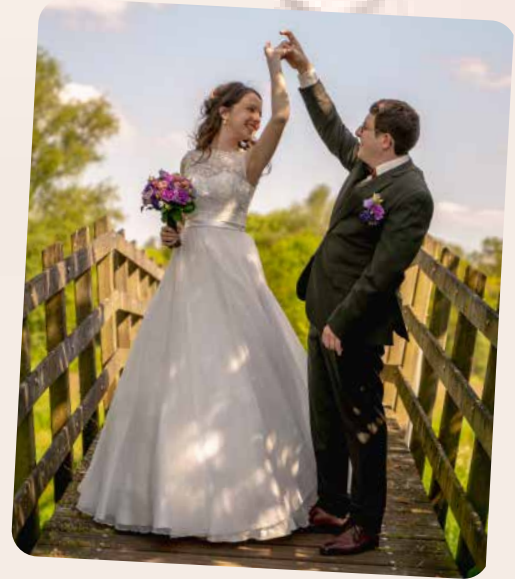
Nick (32) en Laure (28) zijn gehuwd in de katholieke Kerk. Het was niet zomaar een bruiloft, maar eentje van twee jongerenpastores. Iets wat niet vaak voorkomt. Beiden werken voor het jongerenpastoraat. Laure is aan de slag bij IJD Hasselt en Nick bij IJD Antwerpen. Dat is een uitermate interessante brug tussen twee bisdommen. Samenwerking gegarandeerd.

Heel wat mensen kijken vol bewondering naar jongeren die de weg naar een katholiek huwelijk gaan. “Tijdens ons traject hebben wij alvast ontdekt dat we een vrij unieke keuze maakten als jonge mensen. En al helemaal omdat we kozen voor een huwelijk met een eucharistieviering”, vertelt Nick. “De huwelijksviering vormde de kern van onze huwelijksvoorbereiding, waarin priester Guido ons begeleidde.”

Ingrediënten

“Het doet zo’n deugd om samen getrouwd door het leven te gaan als gelovige mensen”, getuigt Laure. “Trouw beloven aan elkaar is niet zomaar iets. Het is een sacrament dat je ontvangt vanuit een leven, toegewijd aan elkaar.” Het verbaast Nick en Laure dan ook dat er niet meer mensen kerkelijk willen huwen, gezien die enorme meerwaarde die het geloof kan betekenen in een relatie. “Trouwen is echt een aanrader die je roeping in de ander en in jou bevestigt en bekroont”, bevestigt Laure. Nick valt haar bij: “Onze liefde voor elkaar laat een stukje zien van de liefde van God. Het leven is altijd een beetje zoals een viering in de kerk. Je ontmoet elkaar, je vergeeft elkaar, je zoekt informatie op en zoekt zingeving door het Woord te lezen of geïnspireerd te raken door woorden van een ander, je bidt voor elkaar en de ander, en je deelt met elkaar het brood des levens. Alle ingrediënten van een eucharistieviering zitten verweven in het alledaagse leven.”

Wat beiden diep raakte tijdens de huwelijksviering was de kracht van alle getuigen, zoals Nick bij het begin van de viering al aangaf: “Fijn dat jullie allemaal getuigen

WELKOM VORMELING

September is de maand van een nieuwe start. Jongeren kiezen voor een nieuwe studierichting, gaan over naar het volgende jaar of kiezen misschien zelfs voor een nieuwe school.

Een nieuw schooljaar betekent ook een nieuwe stroom van vormelingen. Voor hen gaat er een wereld open waarin ze de kans krijgen om jong en gelovig te zijn. Vormelingen hebben al een hele weg afgelegd in het leven. Onderweg naar het vormsel zoeken ze hun plaats in de wereld en in de Kerk. Via het sacrament van het vormsel willen ze hun doopbelofte en Gods liefdevolle geschenk van de Heilige Geest bevestigen. Het vormsel is evenwel niet het eindpunt van die reis. Dat is het eindeloze omarmen van Gods liefde.

Hoe ziet die weg na het vormsel eruit? Tijdens en na het vormsel gaat IJD Jongerenpastoraal graag op weg met de vormelingen op verschillende manieren waarop ze het geloof kunnen beleven:

Ons geloof ontdekken en verdiepen **met je hoofd**. De Bijbel openen en samen met anderen Gods liefdesboodschap zoeken. Catechesemomenten zijn er voor jong en oud!

Ons geloof vieren **met je hart**. In je hart plaats maken voor God, voor Jezus, voor Maria, kan wonderen doen in je leven.

Ons geloof **handen en voeten** geven door mensen nabij te zijn. Jezus vraagt niet enkel woorden, maar ook daden. Wat ga jij doen?

JONGERENPASTORAAL
IJD ANTWERPEN
IJDANTWERPEN@IJD.BE
03 454 11 44

willen zijn van de trouw die we vandaag aan elkaar beloven. Jullie aanwezigheid maakt ons geluk nog groter en onze belofte nog sterker. Dankjewel, om samen te bidden om kracht, kracht die we nodig zullen hebben om in blijvende liefde en trouw, ons hele leven lang gelukkig te zijn. We hopen en geloven dat we samen met jullie en Gods steun nog een hele mooie weg mogen afleggen.”

Getuigenis

Laure en Nick voelen zich door die getuigen gesteund. “Het doet iets in je relatie als je met geloof, hoop en liefde om een

huwelijkszegen vraagt en die ontvangt. We gaan een mooie toekomst tegemoet, waarin we God een plaats kunnen geven in ons leven. Zelfs wanneer er moeilijke momenten zullen zijn, kan onze huwelijksviering een bron van inspiratie zijn om ons er samen door te slaan. Ik hoop dat ons huwelijk een getuigenis kan en mag zijn, om (jonge) mensen warm te maken om te huwen voor de Kerk. Het zijn prachtige momenten die je een leven lang dragen.”(Nick Hannes/IVH)

© Fairy Tale Bliss Pictures
and Capturing the best of you

READY TO PLAY: KAMPVUUR- KAARTJES

De Ambrassade werkte een nieuwe gespreksmethodiek over het jeugdwerk-effect uit in de vorm van een kaartspel. Aan de hand van veertig vragen nodigen kampvuurkaartjes zowel deelnemers, vrijwilligers als (eerstelings-)jeugdwerkers uit tot straffe gesprekken over het jeugdwerk en over het effect van hun engagement op kinderen en jongeren, (nieuwe) initiatieven vanuit kinderen en jongeren, de buurt, de samenleving en het beleid.

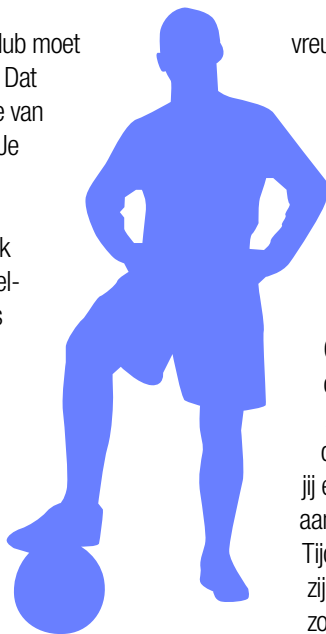

© IJD

Het kaartspel kan gratis met een printbare versie gedownload worden via www.ambrassade.be/nl/publicaties. Of het spel kan besteld worden via diezelfde website.

VRIEND VAN IJD

Als je aansluit bij een voetbalclub moet je trainen en wedstrijden spelen. Dat hoort erbij. Zo beleef je de magie van het spel. Je bent fier op je club. Je wordt voetballer omdat de sport, de sfeer op het veld, de euforie van het team je raken. Uiteindelijk leer je alle strategieën en alle spelregels van de sport. Maar je was er nooit aan begonnen, mocht je niet eerst een passie voor voetbal voelen. Deel uitmaken van de kerkgemeenschap is niet anders. Wekelijks komen we samen om elkaar te ontmoeten rond Jezus die zijn leven heeft gegeven. Wekelijks beleven we de

vreugde van het Evangelie. Het is fier zijn om Jezus als vriend te hebben. Hoe gek zou het zijn om je vormsel te doen en daarna te beslissen om nooit meer naar de Kerk te gaan? Welkom in de club!

Je kan blijven trainen in onze club. God is dan ook zo'n groot mysterie dat we waarschijnlijk ons leven lang zullen zoeken naar wie Hij is. Grote denkers, stille monniken in gebed, jij en ik in onze Kerk, allen werken we aan onze relatie met Jezus en God. Tijdens het vormsel schenkt God jou zijn beste helper – de Heilige Geest – zodat je goed kan blijven 'trainen'.

DEZE WEEK:
DRIES CLAES

AFKOMSTIG VAN:
TVAGROUW

JE KAN ME HELPEN VAN:
LIEFDELIJK TVAGROUW

IK BEN EEN VRIEND VAN IJD OMDAT IJD JONGEREN SAMENBRENGT ROND HET KATHOLIEKE GELOOF.

MIJN NIEUWINGSVERBAAK UIT DE BIJBEL IS:
OPENBARING 3:20.

MIJN ENGAGEMENT IS...
DE KERK SAMEN MET ZIJN JONGEREN TE DIEPEN MET DE DINGEN DIE IK AL LANG EN GRAAG DOE. MISDIENEN, ZORGEN VOOR MUZIEK MET ZANG, PIANO EN ER ZIJN MET DE GLIMLACH.

MIJN FAVORIEETE LIEFHERENNERING: HET ZIJN ER TE VEEL OM OP TE HOEDEN. IK HEB AL HEEL VEEL MOOIE MOMENTEN MEEGEMAAKT MET IJD. TE VEEL OM ER MAAR EENTJE UIT TE RIEZEN.

DEZE IJD-VRIEND FIET JULLIE VOLGENDE WEEK: RUBEN SACK

1. *Tijdens de Open Kerkdagen konden de bezoekers kennismaken met de Roemeens-orthodoxe geloofsgemeenschap, haar tradities en cultuur, in de Heilig Hartkerk, haar thuisbasis. In het voorjaar erkende Bart Somers, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, de Roemeens-orthodoxe Kerk van de heilige Georgios in Turnhout officieel als lokale geloofsgemeenschap. "Akkoord", meent Lutgart Proost, geboren Turnhoutenaar, die vele mooie momenten beleefde in de Heilig Hartkerk. "Zo blijft deze prachtige kerk in gebruik en wordt ze onderhouden. In 1999 werd ze door de Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen geklasseerd als monument. En ... zo kan ik er toch nog eens binnenlopen voor een stil moment." De Roemeens-orthodoxe gemeenschap wil nu voortwerken aan haar toekomst, vertelt Stefan Dumitru, vrijwillig medewerker in de Roemeens-orthodoxe Kerk die in 1998 naar ons land kwam. "Belangrijk daarbij is de integratie met de omwonenden van onze kerk. We hopen dat de katholieke gemeenschap van vroeger de weg terugvindt naar deze kerk. Heel wat katholieken zijn daar gedoopt, gehuwd en begraven. Hun band met deze kerk moet blijven bestaan. Daarnaast willen we blijvend werken aan de integratie van onze Roemeense gemeenschap op sociaal, cultureel en maatschappelijk vlak. Wij willen deel uitmaken van de Turnhoutse gemeenschap."*

2. *"Helend." Zo verwoordde een oudere man wat de ruim tweehonderd aanwezigen ervoeren tijdens de oecumenische Igbti+-viering in de Sint-Norbertuskerk aan de Dageraadplaats in Antwerpen op 12 augustus. Het was de eerste keer dat de aanspreekpunten 'Homoseksualiteit en geloof' samen met IJD-Jongerenpastoraal Vlaanderen en met de Igbti+'ers uit verschillende geloofsgemeenschappen een dergelijke viering organiseerden en dat naar aanleiding van de Antwerp Pride. Igbti+'ers uit die geloofsgemeenschappen gaven vorm aan de viering met tekst, getuigenissen en zang. De reacties waren hartverwarmend. "Een oudere man vertelde dat hij werkelijk de liefde van Christus heeft ervaren. Hij voelde zich echt omarmd", vertelt Saskia van den Kieboom van de Dienst Gezinspastoraal van ons bisdom, een van de organisatoren. "Een jonge vrouw keek uit naar het moment van de zegen. Dat gaf haar het gevoel echt welkom te zijn in de Kerk. En gezegend werd er: door een dominee, een priester, ambtsdragers van de andere aanwezige geloofsgemeenschappen. Het was een emotioneel moment." Een ouder homokoppel was in tranen. "Maar het zijn geen tranen van verdriet maar van geluk", benadrukten ze.*

3. *Op Hemelvaartsdag vierde de parochie Heilig Sacrament uit Berchem dat toenmalig pastoor Baeyens, norbertijn van Averbode, exact honderd jaar geleden in de wijk Groenenhoek, een van de eerste tuinvijken van ons land, de eerste eucharistieviering opdroeg. Vicaris Emmanuel ging voor in de eucharistieviering die de start betekende van een groots wijkfeest.*

4. *Sinds 1 september en nog tot 4 oktober bevinden we ons volop in de scheppingsperiode. Dan vraagt Eckerk traditiegetrouw aandacht voor de schepping, en dit jaar in het bijzonder voor biodiversiteit, met een campagne die focust op 'alles wat ademt en leeft'. Samen met de klimaatverandering is het verlies aan biodiversiteit een van de grote crisisthema's van onze tijd. Hoe je zelf je steentje kan bijdragen, in je tuin, in je geloofskern, in je buurt ..., vind je op www.netrv.be (klik op Campagne Eckerk). Daar vind je ook alle informatie en een uitgewerkte themaviering.*

© Parochie Heilige Georgios

© Saskia van den Kieboom

© Francine Geens

© Steurs

WAS JIJ ERBIJ?

© PARCUM

De hostiebakkerij van Tongerlo, maar ook het zeepatelier in Brecht, de kaasmakerij in Postel ... Met het project 'Ora et Labora' documenteerde PARCUM, het museum en expertisecentrum voor religieuze kunst en cultuur, de ambachten uit kloosters en het getijdengebed audiovisueel als immaterieel erfgoed. Op een studiedag op 18 september wordt de videomontage voor het eerst aan het publiek getoond. Info op www.parcum.be.

HET VOORVAL UIT HET LEVEN GEGREPEN

HANDOPLEGGING

Als een goed gedresseerd leger vrijwilligers marcheert de keukenbrigade af en aan. Sommigen boenen het aanrecht schoon, anderen zetten borden klaar, zaalmedewerkers stuiven de keuken binnen met lege soepborden, sommeliërs van dienst rukken uit met drank.

Het gonst van de bedrijvigheid, die zonnige lentedag, in de keuken van De Twee Jossen, de parochielokalen van de parochie Heilig Hart – de Wegel in Hoboken, waar Ronald Sledsens veertig jaar geleden als herder werd benoemd. Sindsdien rijgt hij parochies aan elkaar tot een rozenkrans-XL met alle Blijde, Droevige en Glorieuze Geheimen die daarbij horen. En weet hij op zijn eigen mysterieuze wijze licht te laten schijnen in die soms troosteloos grijze achterstallige buurten in de schaduw van de grootstad met haar barokke paleizen en prachtige monumentale kerken, die hij als gids en minnaar van schone kunsten kent als zijn broekzak.

De naam dankt de parochiezaal, inmiddels al ruim een kwart eeuw lang, aan twee mannen, de twee Jossen. De twee Jossen zijn nooit echt heiligverklaard, en daarom is het misschien wel een wat ongewone naam voor een parochiezaal. Alhoewel die twee, zoals zo vele vrijwilligers, met hun jarenlange inzet en zorg voor het parochiecomplex al bij leven een stralenkrans verdienden. In afwachting daarvan moeten ze het stellen met een parochiezaal, naar hen genoemd uit erkentelijkheid.

De drukte is deze keer geen gewone zondagse bedrijvigheid, waarbij hobby-kok Ronald met zijn keukenbrigade een maaltijd bereidt voor wie het minder breed heeft. Goedkoop, voedzaam én lekker. Zoals hij elke zondag iedereen uitnodigt om mee aan te schuiven aan de tafel des Heren. Meer dan brood en wijn, meer dan het Woord, al dan niet met

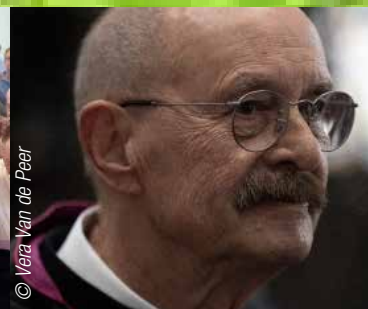
een goedbedoelde kwinkslag of een subtiele speldenprik, draait het om ontmoeting en verbinding. Steeds op zoek naar het schone, zoals in al zijn hobby's, van onderwijzen over gidsen tot bloemschikken, van koken over preken tot genieten van kunst, maar ook en vooral in elke mens, hoe klein of gebroken ook, die zijn pad kruist. Nee, dit weekend is hier heuse 'restaurant'-activiteit. Bij wijze van verrassing verzamelden de vele vrijwilligers om ter gelegenheid van het veertigjarig priesterjubileum van pastoor Ronald zijn droom waar te maken en nog één keer legen-darische restaurantdagen te houden in De Twee Jossen. Met asperges op Vlaamse wijze op het menu. Want op de kalender van Ronald staat het seizoen van asperges en krielaardappelen met stip genoteerd, als hoogfeest naast Kerstmis, Pasen en Pinksteren ...

Die dag, te midden van al de goed geoliede hectiek in de keuken, staat de pastoor als rots in de branding. Voor de gelegenheid ruilde hij zijn smetteloos witte soutane voor een keukenschort waaraan hij zorgeloos zijn handen kan afvegen, en zijn wijwaterkwast voor een pollepel, om een toch ietwat grotere hoeveelheid vloeistof te kunnen delen. In een grootkeukenpot ontwaart ik een bodem witte saus. De wonderlijke vermenigvuldiging moet nog komen, begrijp ik. Ongetwijfeld wanneer ik net mijn rug naar hem gedraaid heb, zonder pottenkijkers. Als chef-kok combineert Ronald culinaire technieken met heel veel geloof.

Daarnaast, in rechthoekige inoxdabele dekschalen gaart het witte goud. De ogen gesloten legt hij de schalen met asperges de handen op, zoals hij zelf veertig jaar geleden de handen opgelegd kreeg. Nog steeds beziel door en op weg in dat geloof van toen, doet hij zijn best. De Geest, zo ervoer hij inmiddels geregeld, doet de rest.

Het wordt stil in het culinaire heiligdom. Niemand spreekt. Hij knikt tevreden. De timing zit perfect. Dan barst de drukte los. En trekt iedereen naar buiten om het lekkers uit te delen. As een Blijde Boodschap.

Ilse Van Halst

relevant

geloof / kerk / mens / maatschappij

Volgende keer:

JONGEREN IN DE MAATSCHAPPIJ

www.relevant-bisdokumentwerpen.be

